

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

*DEN ÄLDSTA
OCH DEN YNGSTA.
Från Höstsols
10-års jubileum*

UR INNEHÅLLET:

FRU ANNA BRANTING
*anser att publiken bör vara
dekorativ på teatern.*

CARL G. LAURIN
*hyllas på 60-årsdagen
av en elev.*

BERTEL GRIPENBERG
skildras av Gustaf Näsström.

ALMA SÖDERHJELM
*skriver om
vara eller icke vara-fruntimmer.*

K R Ö N I K A

OM EN SNÄLL DADDA, EN UTSTÄLLNING OCH OM NYTTAN AV SPECIALISERING

VAD MANNEN EN GÅNG SKALL anklagas för, icke är det att han icke velat taga vara på sin syster! Från tidernas begynnelse har i stället en mycket stor del av hans strävan gått ut på att taga vara på denna besvärliga anförvant. Kvinnans göranden och låtanden, fel och svagheter har för honom varit en aldrig sinande källa till bekymmer. Det är rörande, det är vad det är.

Av en hård natur förmenad moderslycka, har mannen alldeles frivilligt åtagit sig en daddas omsorger. *Mannen är kvinnans dadda.* (Att han också, enligt kinesernas och egen uppfattning, är hennes gud, är ingen motsägelse: minderåriga, som äro strängt hållna och ständigt påpassade av en vörnadsvärd dadda, få naturligtvis ofta den barnsliga vanföreställningen att dadda är universums herre.)

Man har bekymmer om vår kropp, man har bekymmer om vår själ, men allra mest om våra kläder! Män och bröder, farbröder, ärkebiskopar och tidningar klandra och ge råd. *Så långa kjolar, så långa ärmar, så långt hår* måste en anständig dam ha. *Kortare*, och både kvinnlighet och anständighet är i fara.

Kunglig värdighet också, tydligen. Ty nu har också lilla kronprinsessan Astrid fått veta att hon har för korta kjolar. En klerikal belgisk tidning är mycket upprörd och publicerar några fotografier av kronprinsessan för att bevisa riktigheten av sin anklagelse.

Det kan inte hjälpas, när man läser så'n't där, så tycker man, helt hädiskt, att det vore bra om våra kära bröder och daddor ville vila sig ett tag. Själv moder, förstår jag mer än väl att situationen är penibel: det finns faktiskt ingenting ledsammare, än när de små växa ifrån oss och icke längre behöva oss. Men man får resignera. Naturen kan ingen ändra.

Därför skulle mannen göra klokt i att en gång för alla svälja den sorgliga sanningen, att kvinnan håller på att trampa ur barnskorna. Att det knappast går längre att vara förmyndare. Att snälla daddas tid är förbi.

Barnet, (som för all del, kanske icke är så fullvuxet, som det självt tror utan ännu gör dumheter) känner sig vuxet. Det vill stå på egna ben. Dadda är inte längre dess gud. Därför vore dadda en klok och förständig dadda om hon inte lade sig så förskräckligt mycket i en massa bagateller. Så ginge allt så mycket mera friktionsfritt.

*

Alla välsinnande människor rysa, när hemmabolsjeviker komma på tal. Bakom dem ser man Ryssland som ett stort rött spöke. Och alla partier — utom deras eget förstås — är ense om att kommunisterna är en samhällsfara. Att vårt gamla samhälle skulle råka i gungning om de röda komme till makten. Att Sverges självständighet snart skulle vara en saga om ett ryssbetonat parti fick husera fritt. Ja.

Ett alldeles utomordentligt sätt att av bolsjeviker göra snälla arbetare och borgare är att ge dem egendom, framför allt en bit jord

att bruka och älska. Ett likaledes utomordentligt sätt, att av lugna arbetare och snällt borgerliga individer göra röda bolsjeviker, är att beröva dem deras egendom, särskilt den jord de brukat och fäst sig vid.

Här är nu massor av småfolk som av ett vanligt gärde med flit och kärlek skapat fullt av små idyller. Där förr låg ett platt och öde land, ligger nu tätt med små näpna stugor, var och en med sin ytterligt välskötta täppa.

Varje ledig stund har familjefadern grävt och gödslat, planterat och vattnat. Husmodern har plockat bär och blommor, syltat, lagt in, ordnat och fejat. Barnen ha haft sitt sommarnöje därute, rensat i landen, lekt och haft roligt. Man har tävlat med sina grannar, tagit pris för bästa kolonilott. Man har byggt till sitt hus, målat och pyntat. Kolonistugan är de smås egna hem, icke mindre älskat än de förömnarens villor och sommarnöjen.

I många länder, som Finland och Estland, arbetas det febrilt på att få till stånd kolonitrdgårdar. Här i Stockholm går ångvälden, i form av stadsplanen, fram över det ena koloniområdet efter det andra, alstrande sorg och bitterhet. Och ett osäkerhetsstillstånd för de ännu icke drabbade områdena, som förlamar arbetslusten och dräper glädjen.

Det senaste är beslutet om att Åkeshov måste släppa till mark för stadsplanen. Åkeshov är anlagt som mönsterkoloni med kontrakt för lottinnehavarna till 1939. Kolonisterna ha också under de gångna åren vunnit mycket erkännande för sina välskötta planteringar och utmärkta alster.

Och nu! Adjö med alltihop! Visserligen skall troligen kolonisterna hållas "skadeslösa", d. v. s. deras stugor och plantor skall på stadens bekostnad överflyttas till nya områden. Som om det hem, man älskat och själv skapat med möda och besvär tum för tum, kan ryckas upp med roten och planteras om utan vidare. "Var så god, här är en ny plats, där ska ni nu vara — hur länge beror på stadsplanen — var så god och älska den nya torvan precis som den gamla! Var så god och börja från början med samma glada mod, som ni började för tio år sedan! Men raska på, för om några år kan det hända att ni får ge er av igen!"

Härefter förvänar folk sig över, om svenska arbetaren skulle känna sig fosterlandslös! Hans inneboende, nedärvda kärlek till torvan, gemensam för alla svenskar, har ju verkligen blivit uppmuntrad. Hans lust att äga en bit jord, att älska en bit jord har ju blivit märkligt lönad.

*

Liljewalchs konsthall — som då och då måste ersätta illa besökta konstutställningar med s. k. publiksuccéer (inom parentes: jag väntar med spänning på den stund då sv. akademiens ordlista tar steget fullt ut och stavar ordet *syxé*, vilket inte alls är värre än *rutt* och *tät* och *träd* för route och tète och trade.)

— har öppnat sina portar för en ljusutställning, "Ljuset i människans tjänst". Där ljuset i alla former, gångna former och nya former, demonstreras.

Den reflektion, man inte kan undgå att göra där ute på utställningen, är, hur upplysningen stigit. Hur behovet av ljus stigit. Hur rent omöjligt mörkt och besvärligt ännu våra farföräldrar hade det.

Inte ett sallatshuvud finner sig numera i att ha det så bedrövligt i ljushänseende som de hade! Vad man bara inte kan begripa är hur deras ögon stodo bi.

En intressant detalj på utställningen är ett par rum — en fabrikslokal och ett skolrum — upplysta ena minuten praktiskt och effektivt, andra minuten opraktiskt och ineffektivt av *samma antal* lampor. Här borde allt folk studera! För hur rent slumpvis placera vi inte som regel ljuskällorna i våra hem. Och ändå är hemmets trevnad till den grad beroende av belysningen. Och inte bara trevnaden, också arbetsresultatet och framför allt våra ögon.

*

I vår tid med dess stränga specialisering gäller det att i tid etablera sig som något särskilt. Det gör ungefär detsamma vad som är ens specialité, bara man har någon. I vilken man, helst, är världsmästare.

Som t. ex. Mistinguette med sina ben. *Världens vackraste ben.* Om de verkligen äro detta, betyder mindre, de bära emellertid den etiketten och det finns ingenting, som till den grad hypnotiserar mänskligheten, som en etikett. Därför ska man skaffa sig en etikett. En specialité.

Det har Bernhard Shaw gjort. *Han avskyr offentlighet.* "Den gamle bitvargen Shaw" står det över hans fotografi i tidningarna. "Kameramannen har lyckats komma den gamle bitvargen nära och sköt ett skott i all hast."

Det lyckas kameramannen ofta med, det måste man säga! Ideligen figurerar den gamle enstöringen i spalterna i alla sorters situationer. Ideligen yttrar sig också den inbitne hataren av offentlighet för olika intervjuare, som sedan skryta med att de verkligen lyckats inringa det rytande lejonet för några fattiga minuter. Fått honom att yttra sig om ditt och datt, varefter han naurligtvis ryter igen.

Jag tror att lejonet är ett cirkuslejon, vars rytanden ingalunda äro äkta, utan inlärda för att inge folk respekt och få dem att rysa. Jag tror lejonet är en gammal tamkatt, en klok kisse, som framgångsrikt spelar rollen av vilt djur.

Eller också är kamerajakt på högvilt ett lättare yrke än man inbillar sig.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

PRINSESSAN MED SAGORNA

HILDEGARD AV BAYERN GÖR VISIT HOS VÅRA
LITTERÄRA STORHETER

Prinsessan Hildegard av Bayern.

SKRIDER MAN MED LÄTTA barnafjät genom sagans ljuvliga rike, så möter man esomoftast prinsessor och prinsar, kungar och bålde riddare. Men är det inte som en saga, när en riktig, livslevande prinsessa börjar berätta sagor för stora och små?

Så är fallet med prinsessan Hildegard av Bayern.

Prinsessan Hildegard är en dotter till Bayerns siste konung, Ludvig III, och föddes i München i Leuchtenbergpalatset, som nu bebos av hennes äldste broder, f. d. kronprinsen Rupprecht, juris hedersdoktor vid universitetet i Berlin. Hon tillhör alltså den kungliga linjen av den urgamla bayerska ätten Wittelsbach, av vilken flera medlemmar, som bekant torde vara, gjort aktningvärda insatser på vetenskapens, litteraturens och konstens område. Åt poesien ägnade sig framför allt hennes farfarsfar, konung Ludvig I, vars dikter utkommo i flera band, och av vilka en samling publicerats i svensk översättning. Av en sondotter till honom och syster till Ludvig III, prinsessan Therese, hedersdoktor vid Münchens filosofiska fakultet, är jag i besittning av en hel del poesier i manuskript, fulländade så till form som innehåll; eljes var hon författarinna av beaktansvärda exotiska vetenskapliga resestudier. Av konung Ludvig III:s tidigt avlidna dotter, prinsessan Mathilde, finnes posthumt utgivet ett band dikter, "Dröm och Liv", som bär vittne om ett ytterst deliciöst och rikt diktarekynne. Och tvenne andra av hans elva barn, prinsessorna Hildegard och Wiltrud, ha redan skurit vackra lagrar på sagans och lyrikens fält.

Sin barndom och första ungdom tillbragte prinsessan Hildegard med sina systrar under vintermånaderna i München, om somrarna dels på föräldrarnas slott Leutstetten, dels hos farföräldrarna på Villa Ansee vid Bodensjön, dels hos sin fars faster, hertiginnan av Modena, på slottet Wildenwart. De undervisningsämnen, som voro prinsessan Hildegard kärast, voro historien och konsthistorien; räkning

Inom kort kommer Sverige att gästas av prinsessan Hildegard av Bayern, som själv författarinna, vill besöka våra våra litterära storheter. Prinsessans romantiska historia skildras här av Iduns korrespondent prof. Viktor Björkman i Rostock den kände lektorn i svenska språket vid dess universitet.

däremot avskydde hon. För teckning och målning visade hon tidigt begåvning, fick dessutom undervisning i etsningskonsten och sedermera även i bildhuggeri. Uppsatser på modersmålet skrev hon med stor förkärlek, och tidigt tog hon sig för att skriva skisser och smärre berättelser. Vid 20 års ålder började hon ägna sig åt social verksamhet, och två gånger i veckan samlade hon omkring sig i ett trädgårdshus på Leutstetten barnen i byn och dess omnejd och läste berättelser högt

för dem och sysselsatte dem med handarbeten, som hon gav dem och hjälpte dem med. Snart uppgick hon helt i socialt arbete, i synnerhet sedan hon lärt känna den lika älskvärda som snillrika storhertiginnan Luise av Baden, vår drottningens moder, som Prins Wilhelm i sin dikt "Mormor" så hänförande tecknat, och teoretiskt och praktiskt fått vinna inblick i hennes välsignelsebringande sociala inrättningar.

Vid världskrigets början skyndade prinsessan Hildegard att ställa sig till Röda Korsets förfogande, och ute på lasaretten lärde hon sig allt mer och mer tänka och känna med menig man. Här kom hon ock ofta i personlig beröring med tvenne kyrkofurstar, bayerska arméns fältprost, ärkebiskop von Faulhaber, och biskop von Keppler, vilkas betydelsefulla skrifter hon redan länge kände till, och genom vilka hon gjordes allt mera förtrogen med välgörenhet och praktisk kristendom.

Numera bebor hon tillsammans med sin yngre syster, prinsessan Helmutrud, det av hertiginnan av Modena ärvda slottet Wildenwart, idylliskt beläget i närheten av en bland Bayerns skönaste sjöar, Chiemsee. Alltemellanåt vistas hon kortare eller längre tid i München för sin vidare utbildning i bildhuggeriet och ägnar sig alltför med aldrig svikande allvar och kärlek åt litterärt arbete.

Svensk litteratur och konst ha i mycket riktat hennes liv, som hon själv i brev till mig försäkrat, och hon är och förblir Sverige varmt hängiven. Med Anders Zorns konst är hon väl förtrogen och Selma Lagerlöfs verk läste och läser hon alltjämt med förkärlek.

(Forts. sid. 912.)

Slottet Wildenwart vid Chiemsee.

Prinsessan Hildegard med sina systrar. Fr. v.: Prinsessorna Wiltrud, Helmutrud, Hildegard och Gundelinde.

Ekströms

Fästmjöl

Örebro Kem. Tekn. Fabrik

ÄRANS OCH BRAGDERNAS SKALD

BERTEL GRIPENBERG ETT SKALDEJUBILEUM OCH EN 50-ÅRS DAG.

BERTEL GRIPENBERG HAR I DESSA dagar firat guldbryllup med livet och silverbryllup med dikten. Med andra ord: han har fyllt 50 år, och det är 25 år sedan han debuterade som skald. Detta dubbla jubileum har han hugfäst genom att ge ut en samling valda dikter under titeln "Tjugufem år".

Medan man skär upp den mycket prydliga volymen, bereder man sig på att återuppliva en rad av lyriska minnen från en kanske icke alltför avlägsen gymnasistid. Bertel Gripenberg — det var ju han, som sjöng om kärlek till sköna kvinnor, om Salome och Satanela, om Dalila och Teodora, det var ju han, som före kriget dårade unga sinnen med lyriska trolldrycker, bryggda av lidelse och rus, glimmande som orientens alla ädelstenar och doftande av svarta orkidéers tunga välukt...

Men var det verkligen han? Ju mer jag läser i hans valda dikter, desto mer tappar jag spåren av den Gripenberg, jag minns från pojkkåren: den njutningslystne helsingforsstudenten, som i kolkande nationslag deklamerade en formfulländad fin-de-siècle-poesi, mätad av Baudelaires spleen, av Wildes estetiserande immoralism och av Verlaines malörtsbeska erotomani. En man, som var ung — alkibiadeiskt ung! — i en tid, då Sven Lidman i purpuröda strofer åkallade Pasiphaë, då Sigurd Agrell i det lilla Lund göt sonettens indiska nardusångor kring sin Solitudo, då Ossian-Nilsson (ännu med inspirationens bindstreck i behåll) pokulerade med Nero och galopperade med Lord Kitchener och då Nils Wohlin skrek ut sin vilda åtrå efter skälvan-de kvinnoläppar. Ha — det var en tid för unga och törstiga genier med välbärgade papper och ej alltför pockande tentamensperioder! Och nu är det vardag igen för dem och för oss alla...

Nils-Magnus Folcke, som tagit mycket i arv efter Gripenbergs generation, talar någonstans om "det festens rus, som alltid sitter i". Det ruset har trots allt icke bultat i Bertel Gripenbergs tinningar. Mellan hans diktnings gästabad och kärleksnätter har vardagen stirrat honom i ögonen, grå och trist och fattig, och hans törst och trånad har vänt sig från sinnenas orgier till mandomens plikter och ärans krav. Han har själv känt denna förändring som det bärande i sin utveckling, och för att markera en viss kontinuitet mellan debuten och nuet, har han i sitt dikturval nästan helt utplånat de bjärtast sminkade fin-de-siècle-dragen och understrukt de tidiga vittnesbörden om sin strama heroism och sin bittra isolering. Även här möter man de första diktsamlingarnas trotsande Ung Ofegs-stämning och brännande törst efter bräddat liv, men i alla skimrande och franka överord skönjer man mer än förr en underton av hemlig vån-da och otillfredsställelse med det hädonistiska programmet. Den ljuder med bekännelsens häftighet i "Burgunder":

"Är som jag njutit i rus,
som tömda bägare kastar
stolt jag er bort
och med jaktande steg jag hastar
hän emot höstens år,
de dunkla, som tysta mig bida.
Skjut dina pilar, tid,
mot kämpens järnklädda sida!"

Bertel Gripenberg.

Det fanns i allt hans hetsade festrus ett kraftöverskott, en bragdlystnad, som ej löstes ut i rimlek och sinnesyra. Liksom Sven Lidmans överhettade sensualism en gång i tiden slog om till överboren aktivism, så blev Bertel Gripenberg, hans broder i rimleken, också hans broder i förhållandet av blodig vapenlek. För Lidman ha versens länkar omsider blivit för trånga, och han har sökt sig till högre och värdigare uppgifter än att göra poesi. I ett rimbrev till den gamle vännen skriver Gripenberg:

"Vad det är långt från vårens tid
med strängospel och dikter, —
vi sveko båda Phoibos' tjänst
och funno andra plikter.
Mot korset har du lyran bytt,
jag bytte mot karbinen..."

Fru Marianne Dickson, född Axell, maka till herr Peter Dickson, Göteborg. (Goodwin, kamerabild.)

Det har gått honom ungefär på samma sätt som Lidman: han har fått uppleva något, som äntligen lyfte ut honom ur den estetiserande självhävdelsen och gav hans bragdlystnad utlopp i annat än fulländad vers. Det finska inbördeskriget bröt ut och han anmälde sig till tjänstgöring i den vita armén:

"Så blev mitt liv dock ej blott pennans kamp
med metrarnas och rimmens bagateller,
jag fick dock höra mäns och hästars tramp
och brak av granater och shrapnell."

Det måste ha varit en nåd och en lycka utan namn för denna i samtiden vilsna människa, som funnit luften kvalmig i Rosenstaden och isoleringen tryckande bakom Gallergrinden, att få kasta sig in i ett liv av omutlig plikt och osentimental handling:

"Det är härligt och stolt, det rycker en med
att vara en länk i det hela,
det är skönt att vara en man i ett led
och att tusendens önskan dela."

Krigets händelsefyllda månader blevo hans livs stora tid. Den gamla soldatsläktens militäriska instinkter vaknade inom honom, och drömmen om ett fritt, vitt Finland kom honom att krama gevärskolven i ett sinnestillstånd, som snarast var ett rus — men av lycka. Här fick hans patetiska hjältedyrkan sitt lystmäte och det kom en runebergsk klang av kärvt manligt allvar och lugnt pliktmedvetande i hans sänger till vapenbröderna.

Men kriget tog slut och fredens vardag kom åter. Svalnande efter stridernas hetta fick Gripenberg uppleva en nationell dagen-efter-stämning, vilken hos honom väckte samma harmsna äckel, som hans ungdoms festrus en gång efterlämnat. För denne romantiker i en tid av hårda och gråa pliktkrav blev själva kriget ett rus, och när vardagen grydde med krassa och nyttiga rekonstruktionsbestyr, befann sig den rustade rid-daren och härskalden i en politisk miljö, som var honom främmande och mot-bjudande. Hans land blev ett "skymmande land" och han själv mera rotlös och ensam än förr.

Det var till en början något fascinerande över Bertel Gripenbergs litterära uppenbarelse, som mäktigt tjusade hans samtid. Med åren har mycket av blomprakten vissnat, och hans äldre dikt torde knappast kunna elda den nu unga generationen, som fått lära sig inse vardagens ära och det besinningsfulla arbetets bragd. Men hans dikt är icke bara klingande malm och ljudande bjällra. Det finns bakom allt rustningsras-sel något gripande i hans öde, något som kräver samma tysta respekt som allt svenskt kulturliv i Finland. Med all sin högtspända ärekärhet och all sin romantiska bragdlystnad har han i sin diktning kämpat med i den strid, som står om svenska språkets bestånd i vårt östra grannland. Den klinga, han där fört, är blank och skarp, och den kräver alltjämt hans hjältemod i strid om andliga värden. Han är en tapper man i den svenska kulturens vaktkedja i österled, och han är beredd att hävda sitt arv:

"Kanhända är jag den siste
som ensam håller stånd ännu
i ett land, som de våra miste."

GUSTAF NÄSTRÖM.

Begär alltid **Kobbs Thé** och godtag ej något annat om
Ni sätter värde på en hälsosam och aromrik dryck.

KONTROLLANT: DOKTOR J. E. ALÉN

FEST ELLER VACKER VARDAGSVARA?

ELEGANS I SALONGEN ELLER BARA PÅ SCENEN?

EN RUNDFRÅGA VID TEATERSÄSONGENS BÖRJAN.

MED DET OBESTRIDLIGA NÖJE, som ett teaterbesök utgör, följer alltid klädbesvär och klädbekymmer. Hela vår tid strävar mot förenkling och att göra bekvämligheten till existensens herre och härskare. Teaterns klädfråga går väl också mot en förenkling. Man "tittar in" som på en biograf, bestämmer sig en kvart före och sätter sig på parketten i vad man vid tillfället råkar ha på sig. Skall det bli så?

Det är inte utan att en tendens ditåt redan börjar märkas, teaterceremoniet har liksom allt annat fått lida av arbetsjaktet och tidsransoneringen. För att utrona, om opinionen ämnar fungera som broms eller påskjutare för denna utveckling, ha vi tillfrågat ett antal teaterintresserade på båda sidorna om rampen hur de ställa sig gentemot denna bortmed-klädtvånget-paroll.

Varför skall man se ut som ett gudsord från landet?

Statsrådinnan fru *Anna Branting* formulerar här nedan sin spirituella syn på saken.

Vi svenskar se i allmänhet inte bättre ut än att vi behöva fiffa upp oss med vackra kläder. På gatorna går det nog bra eftersom gestalterna ökats så där ungefär en halv meter sen förr i tiden och eftersom de flesta unga kvinnor och män äro smärta och välvuxna. Men på teatern är publiken inte livgivande att skåda. Den är — säg vad ni vill på ryggen om mig, men slå inte ihjäl mig! — den är blaskig och ful. Kommer man utifrån, där man blivit van vid mörkögda och praktfullt sminkade damer, uppvaktade av svartmuskiga glittrande små apherrar, så blir den allra roligaste komedi ledsam så fort man vänder blicken från scenen. Män, som kanske nästa vecka bli fast för oegentligheter, ha inte den avlägsnaste air av bovar, och deras ofta medskyldiga fruar äro varandra så lika som den ena potatisen den andra.

Då man sitter måste man verka dekorativ. Dekorativ, mycket hellre än konventionell. Man bör laga att man sticker av, det gör ingenting om man inte är så värst vacker — det är för resten modärnt att vara ful, betrakta modefönstrens mannekänger! — men man skall se ut så att folk frågar: Vem är det? Bara det frågas diskret och utan pekfinger. Och i marinblå och beigefärgade vardagskläder blir en teaterbänk odräglig.

Att gå på teatern är och bör vara en fest. Besinna det stränga arbete de uppträdande haft och den spänning de leva i, icke endast

under premiären, utan varenda kväll, äro de då icke värda att man gör sig litet möda för dem? Besinna också de dyra biljettpriserna, de betyda för många en veckas avknappade ranson, skall man göra den försakelsen till en plåga genom att se ut som ett gudsord från landet?

Man behöver inte vara skrudad i guldbrodad för att ta sig något ut. Jag tror att man endast bör försöka få fram sin personlighet eller om man ingen sådan äger simulera något egenartat. Alltså bör man undvika de så kallade modefärgerna — det är skrattretande utan att vara roande att till exempel se tjugufem prickiga damer på en parkett. Går man i den dystra genren så var gärna svart, men kom ihåg att svart bör vara något extra raffinerat, annars är det enbart hemskt.

Vad svenskarna sakna i sitt yttre uppträdande är mod och fantasi. Med dessa egenskaper blir tavlan intressant och omväxlande, alltså festlig, utan dem blir anblicken tråkig. Tro icke den man som svarar: du är bra som du är, då man frågar honom: Kan jag ha min gamla bruna? Hans skuldmedvetna ögon söka sig hemligen till den vackert och pikant klädda grannen näst intill, som han kanske efteråt betecknar som överdriven och utspökad. För resten fråga aldrig edra män om råd i kläder. Vad de vilja är överraskning, nyhet, detaljerna böra de aldrig vara med om. Den ordinära medelålders svensken ser egentligen ganska gräslig ut, fast han inte förstår det själv och fast det olycksaliga missförhållandet mellan tillgång och efterfrågan gör, att han tycker sig ha rätt till pretentioner. Förbluffa honom genom att kläda er vackert utan att ruinera honom för det. I en teater-salong ser man på er och inte på hans triviala fysiologi. Fördelen av den angenäma helheten kommer er och den allmänna vyn till godo. Det är väl bra, vad?

Varför skall man göra allting så grått och trist?

frågar fröken *Ida von Plomgren*.

— Om man älskar teater så är ett teaterbesök ju i och för sig en fest. Inte brukar man gå på andra fester i vardagskläder — varför skall man då visa teatern denna sidvördnad? Jag menar inte, att man skall låta bli att gå om man kommer rusande från sitt arbete med en knapp middagstimme innan föreställningen börjar eller sitta kvar på sitt dystra hotellrum om man kommer som resande utan aftondräkt till en stad; naturligtvis måste

ingen människa klä om sig. Men har man råd att sitta på de dyrare platserna, så har man nog också råd att skruva sig litet utöver det vardagliga. För faktum kvarstår, att kläder skapa stämning, från kontorskläningen till aftonditon byter man alltså på samma gång från arbets- till feststämning. För resten finns det något som heter estetisk njutning också. Så jag tänker klä om mig. —

Först för sin egen skull —

och så för teaterns, är fru *Anna Fallströms* inlaga i frågan, som närmast fått det kategoriska imperativets form. Kommentarer äro ju för övrigt onödiga för den som kan glädja sig åt en så bestämd ståndpunkt.

Med ytterkläder och utan mellanakter.

Fru *Frida Stéenhoff* företräder den absoluta och synnerligen radikala oppositionen mot klädtvånget.

— En och annan galaföreställning, för övrigt skall man vara ogenerad som på en biograf. Kläderna — liksom teknik och sensation, som alltmer börja dominera inom teatern — tillhöra ju ändå det oväsentliga vid ett teaterbesök. Och ändå tror jag att detta oväsentliga ofta tillåtes inkräkta på det väsentliga — en förstadsbo, som inte hinner hem mellan arbetet och föreställningens början låter nog ofta bli att gå, en ensam fru med mannen på sitt håll går heller inte gärna och sätter sig ensam i aftondress på en teater. Nej, mellanakterna skulle förkortas, så tittade man inte på varandra så mycket utan höll ögonen fästade på scenen. För det är ju ändå det man går dit för —

"Har ni sett så fina dom är i kväll."

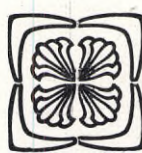
Fru *Pauline Brunius* bekänner, att utrop i den stilen inte så sällan surra bakom ridån efter titten i hålet.

— Inte för att det betyder något för spelets inspiration, ibland spänner det tvärtom skådespelaren för starkt, men ändå. Det är så vackert. Fast detta, som allt annat, har naturligtvis flera sidor.

— Fru Brunius själv?

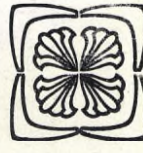
— Ja, jag har svårt att bestämma mig. Å ena sidan är det roligt att sitta i gala i en galapublik, å andra sidan är det gudomligt att få sjunka ner i ett hörn för sig själv i en mörk stillsam klänning och inte titta eller tittas på. Det är inte så lätt, skall jag säga. Men det finns en gyllene medelväg, och det är att

(Forts. sid. 912.)

CAP Pompom
den finsmakande chokladen
för Alla

i röda och blå förpackningar å 25, 50 o 100 öre.

HUMANISTEN OCH KONSTÄLSKA-

TILL CARL G. LAURINS SEXTIO-

Doktor Carl G. Laurin, som den 19 sept. fyller 60 år blir säkert hyllad i vida kretsar som den populära man han är. Här har en av hans elever, tacksam för de rika skatter konsthistoriskt vetande han skänkt, hyllat honom i hans egenskap av pedagog.

Doktor Carl G. Laurin i sitt bibliotek.

Fru Gunilla Laurin.

"Han står där vid elden med huvudet kallt Och slösar sitt attiska salt",

skrev en gång om Carl Laurin hans vän Mätte Schmidt.

Med fulla händer har han i decennier slösat den lika dyrbara som sällsynta gåvan, och underbart nog har saltet ändå aldrig mist sin sälta. Många andra ännu rikare gåvor har han givit oss. Nya skönhetsvärldar har han låtit oss blicka in i genom att belysa de stora konstverken, så att de för oss fått den rätta dagern, låtit oss genom dem "se livet i ton" som han själv brukar säga. Konstens förmåga att humanisera, att befria lasten från dess iskyla och dygden från dess tråkighet har han ofta betonat. Hur den speglar det tidstypiska och det nationellt karaktäristiska och därmed får ännu ett nytt och oskattbart värde har han särskilt i Skämtbilden och Kulturhistorisk

bilderbok på ett glänsande sätt visat oss.

Med djup och fin förståelse har han studerat de stora kulturfolkens egenart. Intet är honom främmande om ej det inhumana. Därför kan inga nationalfel för honom skymma en stor nations förtjänster. Därtill har han då det gäller folk som individer en lika älskvärd som sällsynt benägenhet att hellre dröja vid förtjänsten än felen. Fransk formkultur, skönhetsdyrkan och intellektualitet har han aldrig tröttnat att prisa, och hans beundran är lika stor för anglosaxisk ridderlighet och fair-playmoral som för

vad han kallar tyskarnas "filosofisk-lyrisk-moraliska hjärtekultur."

Men med all sin uppskattning av olika nationers kultur är han först och sist svensk. Hur ofta har han inte harmats över olusten i landet, över vår otacksamma och oförklarliga svårighet att erkänna vårt eget. Lyckligtvis kunde han — i den för några år sedan utgivna Stamfränder — konstatera, att en omsvängning härvidlag ägt rum, så att vi nu äntligen börja inse, hur bra vi ha det. Kunde vi så också förverkliga hans vackra maning i Svensk självprövning:

"Vänligt och förstående blickande mot det främmande men älskande vårt Sverige, vilja vi skänka svenskheten vår kärlek med allt vad det stora allvarliga ordet innebär av glädje och offer."

Förståelse för det främmande och kärlek

till det svenska möter man också i hans Kvinnolynnen, där han liksom i flera av sina böcker visat en på våra breddgrader lika ovanlig som glädjande förståelse för det evigt kvinnliga.

"Hans hjärna är galler, hans hjärta german" heter det i Mätte Schmidts dikt och därför har han i Margaretagestalten funnit "kvinnlighetens fullhet andligen och lekamligen". Hon är för att fortfarande citera hans egna ord: "höjdpunkten av äkta naivitet, ödmjukhet och omedvetenhet." Men sedan han givit priset åt diktningens skönaste germanska kvinnogestalt, erkänner han med förtjusning charmen och elegansen hos en fransk grande dame, beundrar engelskans rakryggade sanningskärlek eller gläder sig åt ryskans grace och spontana vänlighet. Varmast blir dock tonfalle, när talet gäller den nordiska kvinnan. Danskans borgerliga förfining och glada lynne får sin eloge och han står inte heller främmande för den kärva humorn hos en intellektuell norska — som Kitty Kielland på Werenskiolds porträtt — även om han ur estetsynpunkt skulle ge företräde åt Norges utsökta backfischer. Båda dessa typer äro utrustade med en självkänsla, som svenskan i regel saknar.

Friskhet och naturlighet har hon däremot gemensamt med sina närmaste stamfränder. Hennes minimala självkänsla förlänar henne den "ödmjukhetens rörande skönhet", som man är Laurin tacksam att ha upptäckt och betonat. Den förenas ofta med naturlig värdighet.

Goethes ord "Wir lieben an einem jungen Frauenzimmer ganz andere Dinge als den

NUTRIGÉN

ger växterna kraft och blommorna glans;
synnerligen drivande, billigt och drygt.

Finnes i alla frö-, färg- o. kemikalieaffärer fr. kr. 0.75 pr burk.

TEKNISKA FABRIKEN JOFUR, STOCKHOLM.

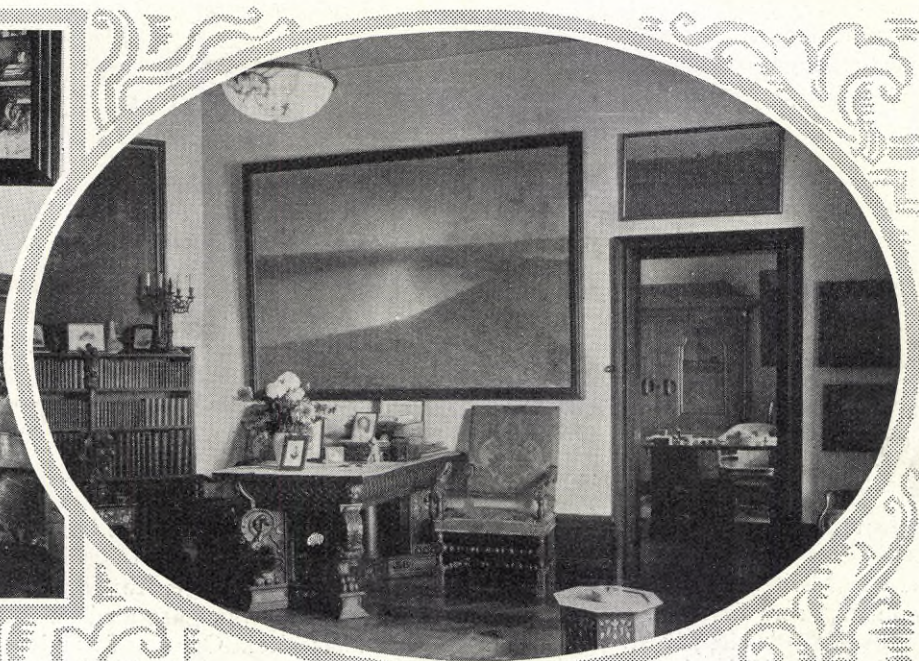

REN SOM "SER LIVET I TON"

ÅRSDAG. — EN ELEV HAR ORDET

Hörn av skrivrummet med möbler av Ragnar Östberg och fyra Carl Larssonporträtt av familjen Laurin.

Salongen med Eugen Janssons Novembersol och blick in i skrivrummet med Ragnar Östbergs skåp.

Verstand", citerar han visserligen med ett visst gillande, men det hindrar honom inte att — i likhet med Erasmus — uppskatta kunskap och bildning också hos kvinnorna.

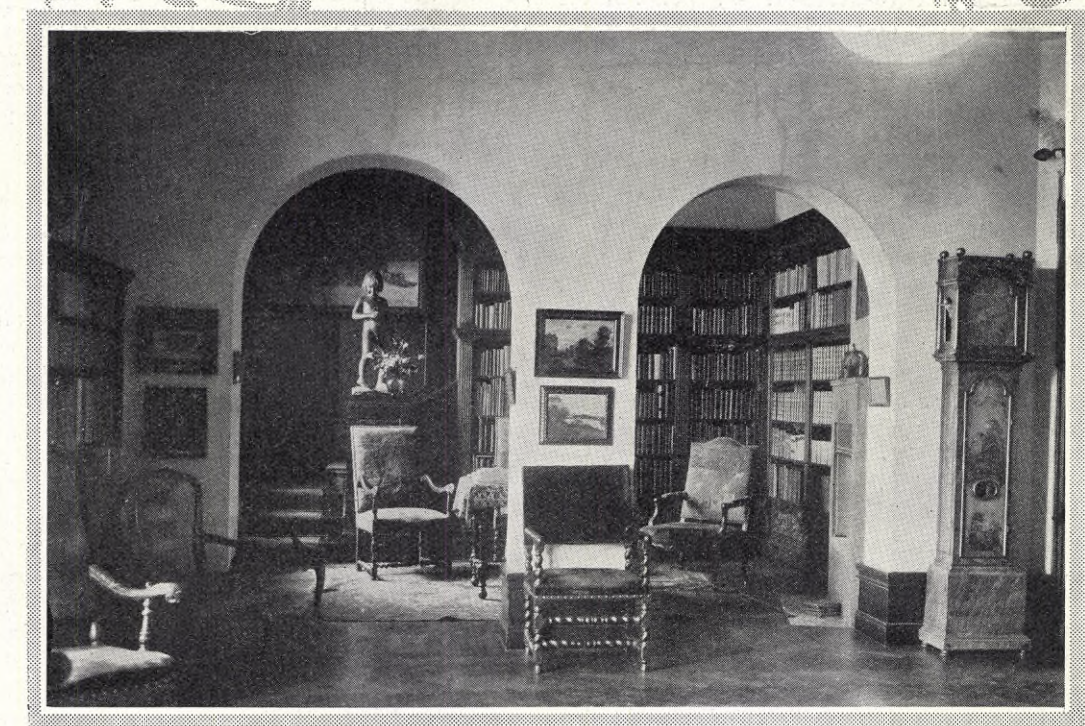
Själv har han gjort en stor insats för att höja den. Sedan ett par decennier har han undervisat i konsthistoria vid Anna Sandströms lärarinneseminarium, där som Schmidt skriver:

"Bachfischer trängas i halvkorta kjolar
Och stirra i Calles blundande solar
Och sluka hans oväld och väld."

Numera ha de halv- eller rättare helkorta kjolarna blivit parollen även för damer av mer framskriden ålder än backfischarna, men både de förra och de senare samlas gärna kring måndagsföreläsningarna i hans hem vid Bellmansgatan.

Medan brasan flamlar i den öppna spiseln — över vilken man ser en bronsrelief av Bourdelles Apollos och Marsyas' sångartävlan — berättar han om konstverken och deras mästare. "Det är min svaghet att tala för mycket i parenteser", brukar han själv säga, men de flesta elever sätta alldeles särskilt värde just på parenteserna. Ty i dem får man — utanför det egentliga ämnet — höra alla de smådrag, som ge en klar bild av den miljö, ur vilken ett konstverk eller en idéströmning vuxit fram.

Det blir inga monotona föreläsningar av den tröttsamma sorten utan snarast samtal med frågor och svar. De förra äro till för att stimulera intresset, menar han, även om han bra nog ofta måste besvara dem själv. Även flitiga elever sitta nämligen gärna stumma, då det gäller Sköna Helenas familjeförhållanden, en småstad i Spanien eller namnet på Paris' skyddshelgon. Denna senare fråga måste han en gång själv besvara, men bemöttes av en förtjusande ung dam, som blygt invände, att hon läst att stadens verkliga skyddshelgon egentligen inte var St. Geneviève utan St. Madeleine. Detta medgav han också vara mycket riktigt. Faran att svara fel existerar knappast, ty även halv- eller oriktiga svar korrigeras med en älskvärdhet och ett

Blick från salongen in i biblioteket.

jämmod, som professionella pedagoger kunde ha mycket att lära av.

De sista åren ha måndagskvällarna ägnats Nordisk konst. Helt naturligt har intresset vad Sverige beträffar koncentrerat sig på "Konstnärsläroböckerna" och deras samtida fram till de allra yngsta.

Av dessa äro flera representerade i hans egen konstsamling. Porträttet av fru Gunilla Laurin med sonen i knäet är av Carl Larsson, som också gjort det bekanta akvarellporträttet av Laurin själv samt av sönerna Gösta, Casimir och Göran som barn. Dedikationerna på de många teckningarna och akvarellerna tala om den trofasta vänskap, som förenade Spadarevets målare och teaterkritikern i Ord och Bild. "Hans teaterkrönikor tar jag som konfektbitar, när jag slutat mitt arbete", brukade

Carl Larsson säga. Reinhold Norstedts stilla och stämningsfulla landskap är likaledes ett minne av konstnären, som ju också var hans släkting. Kreugers "Åkarstation" i biblioteket, Eugen Janssons Novembersol, Milles' byst av honom själv och Christian Erikssons i trä skurna grupp av sönerna Gösta och Casimir på ekbokhyllan i förmaket äro utmärkta illustrationer till föreläsningarna om Nordisk konst.

Zorns Renanporträtt för däremot tanken på fransk kultur. Om Laurins i tal och skrift ofta hävdade uppskattning härav tala både de utsökta teckningarna av Montmartreskolans mästare i salongen — en Legrand och en Steinlen — och den rangplats fransk litteratur intar i hans bibliotek.

(Forts. sid. 913.)

Silkestvätt — — — kallt vatten och TROLLTVÅL

VARA ELLER INTE VARA — FRUNTIMMER?

DEN GAMMALDAGS KVINNAN I ROPET, MEN EJ POPULÄR.

SEDAN UNGEFÄR 50 ÅR TILLBAKA är kvinnan en kristidsprodukt. Hon liknar i förvillande grad detta kristidsbröd, som bakades olika till proportioner och ingredienser för varje vecka som gick, och olika i alla städer, landsbygder och länder, allt efter tillgång och omständigheter.

Det har funnits oändligt många variationer och vi fruktar för att de mest komplicerade blandningar ha tagit och taga avsättningsrekordet. Den gammaldags vita vetebullen är däremot i stadigt sjunkande på åtgångsskalan.

Den gammaldags kvinnan går inte mer åt trots efterfrågan. Hon är ej populär, fastän hon alltjämt är i ropet.

Hon är t. o. m. alltjämt kolossalt i ropet. Sitter jag och talar med vilken herre som helst, så visst kommer ofelbart det ögonblick då han förklarar, att världen blivit ond och förvänd, emedan kvinnan arbetar utom hemmet och blivit shinglad. Allas ideal är detta: en hustru, som är mjuk och vänlig, som sitter hemma och stoppar strumpor, som pratar om sin mat och sina barn, som är obevandrad i livets irrgångar, som inte sysslar med litteratur och konst, inte går utom hemmet (annars än till torget förstås), och har ett långt hår som hon flätar i en blond fläta med sidenrosett eller lämnar oredigt upplöst om nätterna.

Man tror inte att det är sant, men ser man sig uppmärksamt omkring i livet, finner man att det också ännu finns en del kvinnor som helt motsvara detta kvinnoideal. Det finns ännu kvinnor som äro sammansatta av de enklaste ingredienser, som tillsammans med sina män sjunga lovsånger över den tid som varit, finna rösträtt och socialt arbete vara av ondo, som anse allt självförsörjande för kvinnor som något ofint och tro alla kvinnliga yrkesidkare om att vara odugliga. — Oh, jag — nej, jag röstar aldrig! Jag skulle gå till en kvinnlig läkare — hur kunde du bara tänka — jag skulle inte våga! — Jo, jo, det finns ännu. Jag hörde just häromdagen.

Nu tycker man att den del av det manliga släktet som har en sådan hustru, borde vara förfärligt tillfredsställd och bära henne på sina händer — eftersom hon i allo motsvarar hans ideal. Men hur behandlar han henne i stället? Han går ut och roar sig och lämnar henne hemma. Han väljer sin plats i den bästa stolen, läser tidningen först och sätter sig att åka framlänges utan att bry sig om huruvida hon blir sjuk av att åka baklänges eller inte. Han tar det som det är sagt i skriften: kvinnan skall vara sin man underdånig och hon skall inte tala i församlingen. Han tänker inte på, att åtskilliga månvarv ha gått sedan det där en gång skrevs. Minst av allt tänker han på, att under tiden, som han högljutt larmar om den blida och obevandrade kvinnan, han har fått ett helt annat kvinnoideal.

— "Det är så många äktenskapsskilmässor här i Paris nu", sade en fransk fru till mig, "ty alla gifta sig med sina "dactylo'er". — Där ser man kvinnoemancipationens resultat, replikerade jag. Skrivmaskinsfröknarna fordra äktenskap." — "Och männen trivs med dactyloerna", tillade hennes unge son initierat. Han var skriftställare och hade redan sin dito som skrev rent hans opus.

Av

Osäkerheten i mannens inställning till kvinnan framhåller professor Söderhjelm i sin artikel. Han inbillar sig hålla fast vid ett kvinnoideal, som han i själva verket övergivit.

Dactylo eller inte, men det är ett sant ord, att männen inte mer trivs med den gamla typen. Till och med de mest bornerade herrar trivas inte mer med den ljuva kvinnan vid sin sida. Det är visserligen fortfarande hans ideal, men han har trevligare med en annan som inte är hans ideal. Och jag är alldeles övertygad om, att han även är hövligare mot henne. Han sätter sig nog inte att åka framlänges med henne och beställer inte för sig ostron och chablis medan hon får korb och svagdricka. Han föraktar i teori kortklippt hår, men han skulle inte kunna tåla, att hon hade en konkarång på huvudet — ja, han skulle till och med säkerligen inte alls bry sig om att uppsöka hennes sällskap, om hon hade det. Han avskyr kvinnans sociala arbete och tycker att det gör henne förvrängd och förvriden, men när han åker ut till Saltsjöbaden med sin "dactylo" så kallar han henne gärna kamrat — "min lilla kamrat" och talar om arbetsgemenskapen och god och hederlig vänskap. Ja, jag skulle tro, att han ofta till och med ger henne beröm för att hon är "karl för sin hatt". Och när han betalar middagen och biljetten för henne, så gör han det icke som när han är med sin oerhört ljuva hustru — som ett onus, utan som en flott gest. Han vet nämligen, att hon kan betala den själv.

Denna klyvning av idealet och dess verklighetsinkarnation, förekommer inte alls bara bland de typiska Nur-für Herren-typerna av det manliga släktet, de med bornerade åsikter och feta magar. Den förekommer inom alla samhällslager, kretsar och kottier. Det har blivit en stor osäkerhet rådande i mannens inställning till kvinnan — och denna osäkerhet inverkar på kvinnorna själva och gör dem i högsta grad förvirrade. Det är orsaken till att de så länge förblivit kristidsprodukter. Jag känner en herre, som jämt och ständigt talar med mig om att kvinnan över 30 år borde brännas så där som änkorna brändes förr i världen, ja, han säger t. o. m. 25. Han är själv förlovad med en 20 års flicka. Tar man medelproportionalen av hennes ålder och min, så får man med lätthet hans. Jag har tusen gånger uppmanat honom att göra mig bekant med fästmon. — Vad skulle hon med det — inte begriper hon dig ändå, säger han. Hon skulle inte alls förstå sig på dig. Hon är ju fullkomligt okunnig. Inte ser hon sakerna som du och jag. Men är det inte osolida-

Läs i bilagan: En chaufför och en marskalk, av Vera von Kræmer, och "Prova Sveas klädning", ett skolmöte i optimismens tecken, av Greta Stendahl.

riskt mot idealet att säga på detta sätt? Och att sedan sitta kvar, och komma igen och prata bort många kvällar utan henne? Skulle han inte strax gå med ett: "Vik hädan, du som borde sjufalt brännas!" Men han varken säger hårda ord eller går, han trivs så förfärligt bra med mig. Han måste bara rättfärdiga sig — och isynnerhet försvara detta sitt ideal, som inte tycks kunna försvara sig själv — genom att oavbrutet tala om huru en gammal kvinna är en styggelse inför mannens ansikte.

En annan man känner jag — som alltid säger, att han tycker så mycket om att jag är så kvinnlig trots mitt "manliga" arbete, och — ett så "ovanligt trevligt fruntimmer". Men det första jag kommer med ett ord, en handling, eller bara en underlåtenhet, som inte är honom i smaken, heter det ögonkrök med djupt förakt i rösten: "Si, fruntimmer!" "Fruntimmer är alltid lika fåniga." "Du bär dig åt som det fruntimmer du verkligen är!"

Förvirring — begreppsförvirring! Och det är detta "fruntimmer" som är liksom exponenten för all begreppsförvirringen. Ordet har blivit det värsta skällsord som en man kan kosta på en kvinna, allt medan hans ideal just är det värsta lilla våp till fruntimmer, som fantasien kan uppfinna. Är det inte det bästa beviset på, att hans ideal i själva verket redan förändrats fastän han är alltför feg eller omedveten att erkänna det?

Hela hans uppträdande visar, att så är fallet.

Man kan vara kamrat med en man, hjälpa varann i nöd och i lust och till och med låna pengar av och till varandra. Och han tar gärna emot ett litet handlån. Men den stund han kommer förtvivlad för att han fått back på en växel och du erbjuder dig att skriva på, får du ofelbart höra ett: — Jag skulle be ett fruntimmer skriva på mina växlar! Vem tror du jag är! Eller också är det en herre som du arbetar med dagligen och som vill ha ett slags rekommendation, som han behöver till en annan. Du föreslår att tala med den äldre mannen som du likaledes känner. Eller bara att förmedla bekantskapen. — Men jag är ju en karl! Inte låter jag mig introduceras av fruntimmer, brister han genast ut.

Vi kvinnor äro trötta på detta att inte veta, hur vi skall vara, tänka, uppträda och handla. Vi ville gärna veta, om männen vill ha oss som "kamrater" eller som fruntimmer. Vilketdera vi än göra är det galet.

Precis så här har det också blivit med kvinnans traditionella små tårar. Hon skall vara gammaldags ljuv och smältande. Men ve, ve, om hon gråter! T. o. m. om hon gråter för att hennes mamma är död, säger hennes man ögonkrök: Vad är det med dig! Du är ju hysterisk! Vad fruntimmer alltid skall lipa!

Hur än världen vänder sig, så har vi kvinnor bara ett ögonmärke i livet — det vet vi själva och det vet alla andra med. Vi vilja behaga männen. Men allt sen vi blev kristidsprodukter, har vi inte haft någon bestämd linje att gå efter som skulle bilda närmaste vägen mellan de två punkterna i vårt hjärta och mannens hjärta.

MINIATYRSPARKASSEBOKEN

En praktisk nyhet för damväskan.

A.-B. GÖTEBORGS BANK

HOTELL NEPTUN

Goda rum med telefon från Kr. 3:—
Trevliga klubbbrum.

GÖTEBORG

Vid Lilla Torget.

Fullständig restaurant.
Förstklassigt bord.

EN POPULÄR PRESIDENTGEMÅL

FRU SIGNE RELANDER, HÖGSTA DAMEN I REPUBLIKEN FINLAND.

ATT VARA STATSCHEF I Finland är ingen sinekur och republikens president representerar sannerligen inte denna ej alldeles okända dekorativa personlighet, vars främsta uppgifter äro av s. a. s. officiell och ceremoniös art. Presidenten i de tusen sjöars land bekläder icke blott en arbetsdryg post, han utövar ock en ej ringa makt. Och den medger åtskilligt — sålunda har det redan i det fria Finlands historia hänt att en president upplöst en riksdag mot riksdagsmajoritetens förmodade vilja och att en annan utsett en ministär, som ej precis utgått såsom voterings-resultat ur riksdagens kuloarer.

Andra uppgifter och en annan roll, men betydande bådadera, har statschefens gemål. Hennes namn står visserligen ej att läsa i rikskalendern, men hennes position utanför statsförfattningens paragrafer är såväl fast som ansvarsfull, inflytelserik och märklig i många avseenden. I själva verket representerar fru presidentskan ett begrepp av både inflytande och betydelse. Finland kan därför skatta sig lyckligt över att de två damer, vilka hittills trätt in såsom värdinnor och härskarinnor i presidentens slott, båda på ett utmärkt sätt fyllt sina viktiga funktioner. Det är förvisso ej någon lätt sak att vara president i republiken Finland med dess sex partier, tvänne språk och otaliga opinioner, men en vinnande och klok statschefs-gemål kan underlätta åtskilligt. Vilket fru Esther Ståhlberg och fru Signe Relander båda till evidens ådagalagt.

Då fröken Signe Maria Österman, helt ung, år 1906 äktade agrariske filosofie magistern Lauri Kristian Relander, i storfurstendömet Finlands enkammar-systems gryningstider, kunde den högväxta, smärta och strålände vackra damen säkert ej ana att ödet, det outrannsakliga ödet, nitton år senare skulle placera henne i positionen av statschefs-gemål i självständiga riket Finland. Det var för övrigt en hemlighet, som var omöjlig att genomskåda t. o. m. själva valdagen i mars 1925. Flyttningen från landshövdinge-residenset i Viborg till presidentens slott i Helsingfors vart nog en överraskning, kanske i första stund en ej så litet förintande sådan.

Men om fru Signe Relander då, törhända, med oro såg emot kommande dagar, så kan fru presidentskan förvisso nu, mera än tre år efter valet, med lugn och tillfredsställelse blicka tillbaka på det svunna trienniet.

Egentligen kunde man nämligen, för att fatta sig kort, säga att den valde statschefens maka kom, såg och segrade. Såg och sågs.

Ännu blott litet över fyrtio år och ungdomlig i alla avseenden har fru Signe Relander nått en allmän uppskattning och popularitet i ordets bästa bemärkelse, vilken förvisso aldrig störts av det minsta missljud. Att fru presi-

Fru Signe Relander på Gullranda.

dentskans yttre företrädan, då det gällt främlingar och corps diplomatiques skiftande skaror, hennes ståtliga figur och intagande färging, just till en början väckt beundran och sympati är ju förklarligt nog, men då härtill sedan kommit hennes okonstlade älskvardhet, med glättigt sinne utövade värdinneskap och vänlighet mot alla, då har till den s. a. s. yttre uppskattningen fogats denna djupare popularitet och verkliga tillgivenhet, som är så ofantligt mycket värd och som säkert försonar innehavarinna av en i så många avseenden krävande och även betungande position med detta, som man brukar kalla "ödets rådslag".

Utsikt över trädgården på presidenten Relanders sommarresidens Gullranda.

I presidentens slott ges talrika bjudningar, ända från de improviserade luncherna till de stora middagarna och till jättesoarén på Finlands självständighetsdag, den 6 dec. Och otaliga bjudningar accepteras, inom den högre och högsta ämbetsmannavärlden, sannerligen ej minst inom corps diplomatique. Att vara med vid öppnandet av utställningar, att bevista invigningar och övervara alla möjliga andra "tillfällen" hör dessutom till fru presidentskans värv — blott då presidenten utför sina stramaste statsförfattnings-åligganden, såsom då han öppnar eller avslutar riksdags-sessionerna, är gemålen vad man kunde kalla ur spelet. Men vid tioårs-frihetsförklaringssoarén på slottet i december senaste år tryckte fru presidentskan i runt tal 1,800 medborgar- och medborgarinnehänder, då Helsingfors Konsthall i fjol vår invigdes och presidenten av en förkylning var förhindrad att närvara, var det fru gemålen som älskvärt representerade första statsmakten.

Residens på sommaren är det sällsynt vackert belägna sommarlottet Gullranda, beläget nära Åbo och mitt emot, med en fjärd emellan, den minnesrika klosterstaden Nådendal, sedan länge en omtyckt och talrikt frekventerad badort. Här åtnjuter presidentfamiljen självfallet större frihet från officiella funktioner och diplomatisk etikett. Presidenten, som är en synnerligen framstående sportfiskare, utmärkt tennis-amatör och även seglare, utövar med levande intresse sina "hobbys", men i sommarnöjet på början blåtar ofta hela familjen del, och över huvudet taget ägnar hela presidentfamiljen sig åt ett hurtigt ferieliv i skötet av en härlig natur. Vad fru presidentskan särskilt intresserar sig för är Gullrandas trädgårdsanläggningar, inklusive blomsterodling och orangerier, ja, även för lantushållningen på den lilla slotts-farmen. Slottsländeriernas egna produkter bjudas ock rikligt vid måltiderna — denna sommar alldeles särskilt de trots det ogünstiga vädret sällsynt tidiga och rikliga skördarna från druvkastan.

Här nämnes ordet presidentfamiljen. Denna har ju ock en yngre generation, dottern Maja-Lisa, nyss tjuguett år fyllda, och sonen Ragnar, en lyceist i adertonårsåldern.

Fröken Maja-Lisa, som tillbragt senaste vinter i en pension i Schweiz och som på sin myndighetsdag eklaterade sin förlovning med kaptenen vid luftvärnsartilleriet Holger Bäckman, har ärvt sin mors slanka gestalt och företer den intagande bilden av en smärt, högväxt ung dam med ett själfullt, vackert ansikte. I vinter eller senast på våren blir det väl stort bröllop i presidentens slott i Helsingfors — fröken Maja-Lisa har nämligen uttryckligen förklarat, att hon inte tycker om långa förlovningar. Och vad kvinnan vill, det vill som känt även himlens änglar... ERNST von WENDT.

Kooperativa föreningar

äro svenska hem i samverkan. De söka genom samlade ansträngningar åstadkomma bättre varor och lägre priser.

TVÅ HÖSTBRUDAR

TRETTONDE SEKLETS LINJER PÅ TJUGONDE SEKLETS BRUD

OM EN KVINNA NÅGON GANG I SITT LIV VILL vara vacker så är det väl på sitt eget bröllop. Den skönhet, som den dagen skapas inifrån, den ha de alla, men det gäller att höja och förstärka och fullända den med yttre medel. Det främsta och förnämsta av dem är brudklänningen.

Medan å ena sidan fotografier från Amerika sprida fasa- väckande vittnesmål om brudar med kjolar halvvägs till knäna och i baddräkt och allehanda gräsligheter, så visa kontinen- tens bilder något helt annat. Mänsklighetens gång genom århundradena lär vara ett enda varierande på samma tema, så ock dess moder. I Paris skall bruden nu vara klädd i fot- sid klänning med dok upp till hakan — den dräkten har världen sett förr, i klostrens och kyrkornas snidade bän- kar. Englands brud skall sy sin klänning med kort liv och lång böljande kjol — den dräkten har världen också sett förr, på riddarsalarnas stengolv och tornerläktarnas sammets- schabrak. Och den moderiktningen måste kallas riktig, en liten brud i böljande, fallande, svepande vitt är vackrare under höga valv än en brud i vår tids stubbade korta raka mode- linje.

Hösten har här hos oss redan presenterat två brudar, som

Fru Marianne Bexelius f. Grut. Foto: Lenkert.)

*Grevinnan Ulla Sparre f. von Hedenberg.
(Foto: Lenkert).*

visat att forna tiders kvinnodräkt bör bli vårt tids högtidligaste högtidsdräkt. I början på september vigdes i Danderyds kyrka fröken Ulla von Hedenberg, dotter till krigsdomare A. von Hedenberg och hans maka, född Olsson, vid löjtnanten greve Claes-Otto Sparre. Bruddräkten var av benfärgad satin fleur med ett rundskuret släp — 12 meter! — och kröntes av en äkta spansk mantilj. Silverkrona, silverskor och vita liljor fulländade den förtjusande vackra dräkten, som hade kunnat tillhöra en av riddartidens sköna.

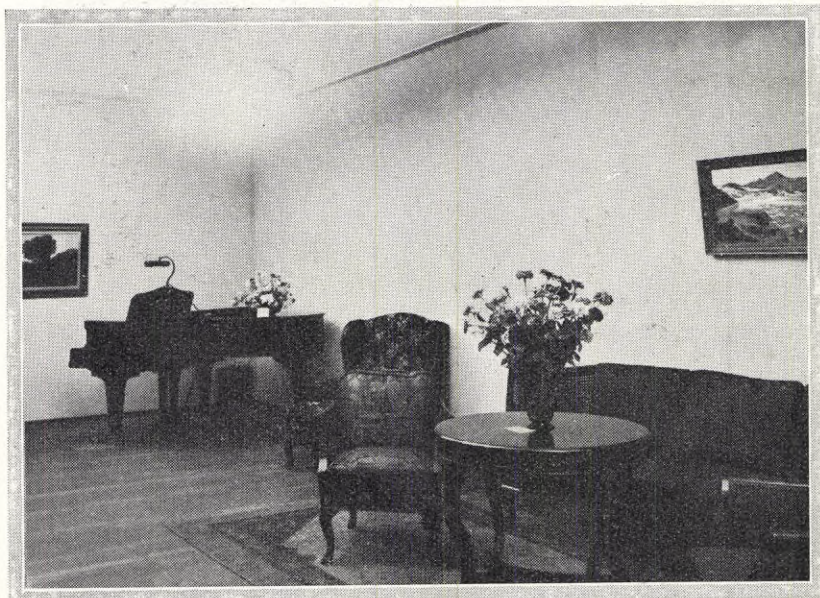
I samma kyrka vigdes även fröken Marianne Grut, dotter till slottsarkitekten Torben Grut i hans gifte med författarinnan Else Kleen, vid e. o. hovrättsnotarien Ernst Bexelius, Västerås. Ljuv är inte det vanliga epitetet på vår tids kvinnliga ungdom, men intet annat ord passar på den unga bruden, som omsveptes av ett hav av vit tyll i små volanger, som bak räckte ända ned till golvet. Slöjan, som var lika lång som klänningen, kröntes av en liten djupgrön myrtenkrona. Silverskor och en bukett av små gula rosor — sällan har en så söt brud stått rodnande under Danderyds björkar.

B. A.

Grevinnan Sparre i en av utstyrelsens aftontoaletter av grön spets, liksom brudklänningarna sydd på Atelier Alex (Märthaskolan).

ÄR NI RATIONELLT BELYST?

LJUSET — ÄNNU INTE I MÄNNISKANS TJÄNST.

Vardagsrummet med modern tabbelysning.

Matsalen med vägglampetter och takljus i diffus belysning.

LÅT OSS BÖRJA MED BARNKAMMAREN, ja, det är den av Svensk Hemslojd anordnade på utställningen Ljuset i människans tjänst. Barnens ögon äro ändå det viktigaste och hur många gånger syndas inte i rent oförstånd oerhört, då man anordnar belysning i barnens rum. Här finns en 150-ljuslampa i taket, men den är skyddad med opalglas och hela rummet ligger i ett mildt, jämnt fördelat ljus. Men denna belysning är inte nog för de läsläsande ungdomarna. Det behövs en bordslampa, en riktig arbetslampa. Här förekommer också en, mycket enkelt utförd, egentligen avsedd för kontorsbelysning, konstruerad så att ljuset koncentreras på arbetet, men man skyddar ögat för bländning. Det är just som det skall vara. Lampan kanske inte fyller de estetiska krav man också gärna ville ha tillfredsställda, men det är dock viktigare, att man fått en ordentlig arbetslampa och där ljusstyrkan verkligen tillvaratages. Hur mycket ljus absorberas inte av en mörk siden-skärm t. ex. Experterna säga, att en sådan skärm slukar minst 60 % av ljuset till ingen nytta. Till på köpet blir skärmen så småningom uppbränd och sidenet faller sönder i flagor, och så skaffar man en ny mörk skärm av samma material kanske. Ja, historien om vår elektriska armatur har många poänger.

Vi kunna komma överens om att vi än så länge befinna oss på ett trevandets stadium, då det gäller elektrisk belysning i hemmet. Den nu pågående utställningen visar även detta. Den gör inte heller anspråk på att ha sagt sista ordet, det betona anordnarna, ingenjör Ernst Ågren och konstnären Jerk Werkmäster. Men här finna vi i alla fall några riktlinjer.

Vi slå oss ner i vardagsrummet, som anordnats av Bodafors. Belysningen i taket består av tre stycken kronor av matt glas, där lamporna inte synas. Rummet ligger i en jämn belysning, alla skuggor äro mjuka, förtonande. "Det är ett klädsamt ljus, det här", säger någon, som tydligen gjort sina iakttagelser på de närvarandes ansikten. Vad som gör den bländande belysningen så tröttsam är inte bara det stickande, hårda ljuset utan även de kalla, avgränsade skuggorna. Då man förr talade om ett hav av ljus hade man ingen aning om, hur förfärligt ett sådant hav kunde verka med de elektriska lampornas stora kapacitet. Numera ha vi fått andra ideal. Vi vilja ha ett behagligt ljus jämnt fördelat, så att inte ens

Den i september pågående utställningen hos Liljevalchs Ljuset i människans tjänst har varit verkligt belysande, som den ju också borde. Vi ha lärt oss bl. a. att människan ännu inte lyckats taga ljuset i sin tjänst, fastän hon kanske är på väg. Dessutom rent praktiskt att vår inbelysning behöver reformeras.

Barnkammaren med arbetslampan av modern konstruktion.

Kärleken till nästan — och makar emellan.

Två genmälen.

Från läsekretsen ha två inlägg, som förtjäna komma till offentligheten, gjorts mot artiklar i Idun. De följa härnedan:

Hata er nästa, säger kommunismen.

I nr: 35 av Eder ärade tidning har ett antal damer ur olika politiska läger gjort vissa uttalanden om sin ställning i valtid till olika partier.

Tillåt mig, ärade Redaktion, endast ett litet inlägg till bemötande av Ingeborg Björklunds uttalanden angående kommunismen och den människokärlek, som skulle besjåla och bära upp denna rörelse med dess "storartade andliga makt och sina marty-

(Forts. sid. 913.)

familjespöket kan hitta någon mörk vrå att gömma sig i.

I sängkamarinteriören, också från Svensk Hemslojd har man särskilt lagt an på att genom takarmaturen, som har en pergaments-skärm, belysa väggarna. I ett sovrums utför man i regel inte något arbete, som kräver starkt ljus. Jo, för all del, vi få inte glömma spegeln. En naken lampa framför spegeln bländar alldeles ohyggligt, det kommer man snart underfund med. De båda lampetterna på var sin sida om spegelglaset, äro också försedda med pergamentskärmar. Här får man ett diffust ljus, som mycket väl tillåter ett ingående studium av både hy och frisy, en rationell belysning av arbetsplatsen, skulle teknici säga.

Men varför all denna diffusa armatur? Förr ville man se lågan, d. v. s. ville se den brinna i något slags mystisk eldsdyrkan. Ja, men jämförelsen med den moderna glödlampans och en levande låga är absolut felaktig, den har faktiskt kommit mycket begreppsförvirring åstad. Den moderna glödlampans stora ljusintensitet fordrar det diffusa omhöljet, man måste mera tänka på dess verkan än på dess egenskap av låga. Det lönar sig lika litet som att tänka på solen som en ljuspunkt. Det elektriska köket förefaller något styvmoderligt behandlat på utställningen, men det har åtminstone en belysning, som inte finns i många kök, åtminstone inte i Stockholm. Där hör det som bekant till regeln att ha en naken lampa i taket med en skärm som kastar ljuset neråt men som inte döljer lampan, därför bländar fruktansvärt, och för resten ingen som helst belysning vid arbetsplatsen, d. v. s. spis och diskbänk. Här är hela köket jämt belyst och har för övrigt två ljuspunkter, den ena över diskbänken, den andra över spisen, — båda lamporna avdämpade med opalglas.

En helt annan fråga är, hur vi skola finna den nya vackra armaturen till den rationella belysningen. Det är ännu alltsammans så nytt, att man får inte undra på, om försöken förefalla litet osäkra. Forna tiders lampor ha hittills fått tjäna som tema för alla kompositioner. Men det är alldeles tydligt, att man måste överge dem, släppa alla tankar på fotogenlampan och ljusstaken och finna en ny form, hurdan den nu må bli.

ETH. K.

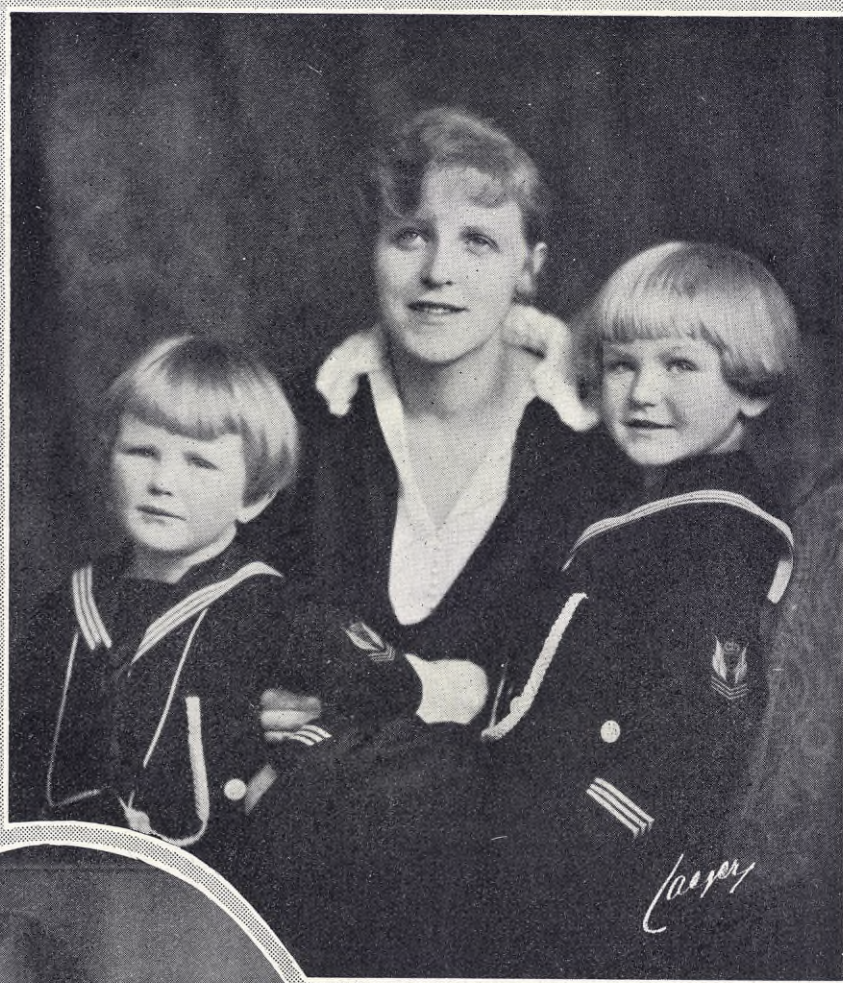
VACKRA MÖDRAR MED VACKRA BARN

BILDER SOM ALLTID ÄRO AKTUELLA.

En ögonfröjd ger denna sida av unga mödrar med sina småttingar, söta, nätta och välvårdade, som barn skola vara, och de flesta blonda som vi helst tänka oss vår svenska typ.

Fru Elise Lagergren, maka till försäljningschefen i Mo och Domsjö A.-B. Ragnar Lagergren, med sin lilla dotter Birgitta. (Foto Jæger.)

Fru Inga Ellis, maka till regissör Elis Ellis, med sönerna Lars och Bengt. (Foto Jæger.)

Fru Aqua Högman, maka till bankir A. W. Högman, med sin lilla dotter Harriet. (Foto Jensen.)

Grevinnan Gisela Ehrensvärd, maka till kaptenen greve Ehrensvärd, med dottern Louise Dorothe (Foto Jæger.)

Grevinnan Margit Lewenhaupt, maka till ryttmästare greve Gustaf Lewenhaupt, med sonen Sixten (Foto Jensen.)

ESTLANDS STATSCHEF I STOCKHOLM

ETT KÄRT BESÖK FRÅN VÅRA GRANNAR OCH STAMFRÄNDER.

Estlands populära president herr Jaan Tõnisson har nyss lämnat oss efter en kort, men lysande sejour i Stockholm. Vi meddela här några bilder från besöket.

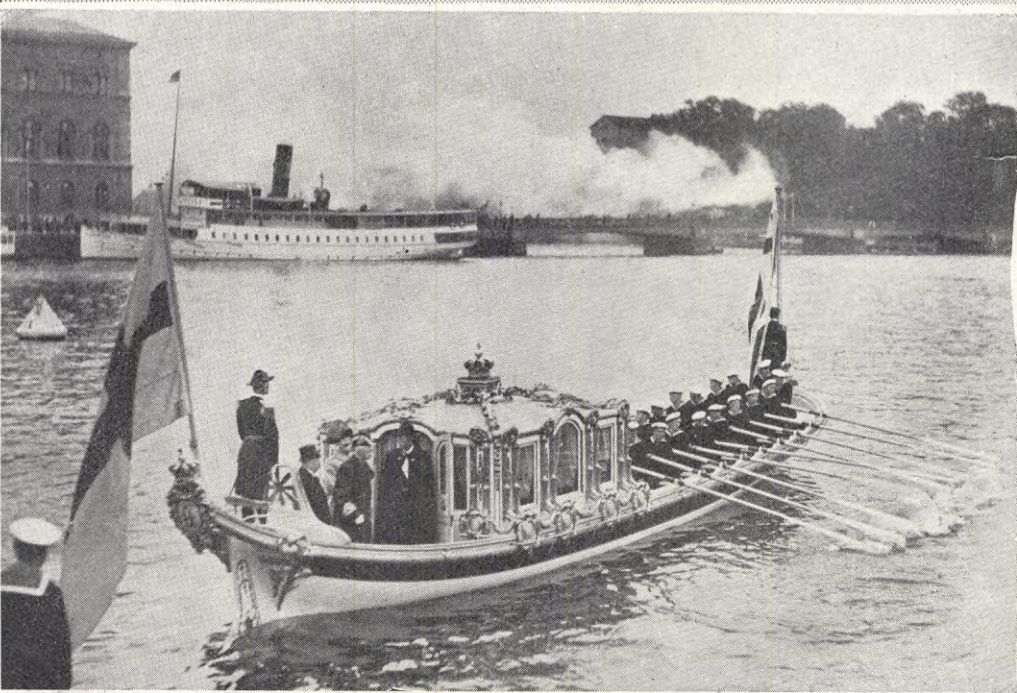
De båda statschefernas första möte.

Från presidentens middag för konungen, fr. v. estländske ministerns maka, fru Akel, konungen, herr Tõnisson, kronprinsen.

Det festliga mottagandet vid Logården.

Slupen Vasaorden hämtar presidenten.

Från besöket i Stadshuset.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

HEDVIG BRORSTRÖM.
F. Byström, Halmstad. Änka
efter köpmannen B. P. J:son
Brorström, Halmstad.
75 år den 10 september.

LOTTEN LILLIESTRALE.
F. Svensson, Sundsvall. Änka
efter rektorn fil. d:r N. F.
Lilliestrale, Sundsvall.
75 år den 18 september.

EVA af UGLAS.
F. grev. von Hermansson,
Sthlm. Maka till kammarher-
ren greve Samuel af Ugglas.
70 år den 6 september.

CAROLINE ASPLUND.
F. Hesse, Norrköping. Maka
till f. d. rektorn vid Oskars-
hamns realskola J. Asplund.
70 år den 8 september.

ALMA MORÉN.
F. Lund, Östersund. Änka
efter bankkassören J. E. Mo-
rén, Örebro.
70 år den 16 september.

TECKLA SJÖSTRÖM.
Fru, Gävle. Änka efter indu-
stridkaren och kommunal-
mannen Gust. Ad. Sjöström,
Gävle.
60 år den 1 september.

ANNA LJUNGBERG.
Fröken, Stockholm. Lärarin-
na. Dotter till översten Claes
Ljungberg och hans maka,
född Grubb.
60 år den 4 september.

NANNA von SYDOW.
F. von Sydow, Vänersborg.
Maka till vattenrättsdomaren,
förutv. statsrådet jur. d:r
Hugo von Sydow.
60 år den 15 september.

INGEBORG WALIN.
Fröken, Äppelviken. Konsu-
lent i Skolöverstyrelsen. Led.
av Stockholms folkskoledirek-
tion m. m.
60 år den 17 september.

AMANDA BERGSTRAND.
F. Törnsten, Långared. Änka
efter kyrkoherden i Långared
Waldemar Bergstrand.
55 år den 5 september.

**ANNA MARIA SKJÖLDE-
BRAND.**
F. Kierkegaard, Iboholm,
Hjortkvarn. Maka till gods-
arrend. Philip Skjöldebrand.
55 år den 6 september.

SARA PERSLOW.
F. Wiborg, Mjöbäck. Maka
till kyrkoherden i Mjöbäck,
kontraktspresten P. Å.
Perslow.
55 år den 10 september.

CECILIA af KLINTEBERG.
F. Andersson, Hälsingborg.
Änka efter stationsinspektoren
Ernst af Klinteberg.
55 år den 14 september.

ELLEN HAGEN.
F. Wadström, Stockholm.
Skriftställarinna m. m. Änka
efter landshövdingen Robert
Hagen, Gävle.
55 år den 15 september.

EDLA WINDE.
F. Johansson, Kinna. Änka
efter kyrkoherden i Surteby
Nils Winde.
55 år den 15 september.

RUTH LANGBORG.
Frkn, Jönköping. Fabr.-syster.
Dotter t. prosten G. E. Lang-
borg o. hans maka, f. Runsten.
50 år den 13 september.

SIGNE SCHUBERT.
Fröken, Stockholm. Dotter
till majoren L. J. Schubert o.
hans maka, född Rosenberg.
50 år den 14 september.

JULIA NORDENSKJÖLD.
F. Wahlberg, Kalmar. Maka
till hovrättsnotarien Arvid
Nordenskjöld, Kalmar.
50 år den 17 september.

ELIN LÖFGREN.
F. Wallstén, Piteå. Maka till
grosshandlaren Rolf Löfgren,
Piteå.
50 år den 19 september.

GUDRUN MYRIN.
F. Dreyer, Växjö. Maka till
majoren Carl A. F. Myrin,
Växjö.
50 år den 19 september.

Glaset syns inte!

Så kristallklart och
rent blir det med
Pris 40 öre — finnes överallt.

VILHELM ERÖVRAREN

AV GUSTAVA SVANSTRÖM.

DET ÄR INTE FRÅGA OM DEN Vilhelm, som en gång under blodiga strider erövrade det stolta Englands krona, utan om en liten skräddare i ett samhälle kring en svensk järnvägsstation.

Med sina smala axlar och sin spinkiga kroppsbyggnad för övrigt, gjorde Vilhelm Janzon till det yttre föga skäl för det namn, som en annan medlem i ovannämnda samhälle gav honom en gång, när han såg honom ute på promenad tillsammans med hustru och barn.

Hans hustru var en yppig och blomstrande kvinna, och hon tycktes inte alls lida av de brister, som vid hennes sida framstodo ännu tydligare hos mannen. Han liknade på ryggen en femton eller sexton års gosse, han var gråblek och färglös, och i hans tunna ansikte satt en tunn näsa, krokig, så att den kom att påminna om en fågelnäbb. Men om den inte var vacker, så var den åtminstone karaktäristisk, och såg man närmare på hans små vattenblå ögon hade blicken en viss förmåga av skärpa och koncentration.

Han hade också lyckats skapa en viss stil åt sin lilla person, som kom den att undgå all fjantighet.

Medan han arbetade som lärling, deltog han sällan i ungdomens nöjen, inte så mycket därför att lusten fattades, som av självvaktning. Han visste, att han inte kunde skörda några lagrar på en dansbana, och därför höll han sig undan. I stället tog han sig för att bilda sig själv genom läsning. Allt möjligt läste han under sin lediga tid, även romaner, och han skapade sig en livsuppfattning och en människokänedom, som inte precis var hämtad ur verkliga livet, men den visade sig ändå på många punkter hålla streck.

När han började en egen verksamhet fick han ett mycket gott anseende som skräddare, och när han hunnit till ett par och trettio år mötte han sitt öde.

Sedan han haft otur med ett par hushållerskor, intog han sina måltider i en granngård, där frun höll kafé och en enkel matservering. Det enda biträdet, som fanns, skulle passa upp både kafé och matgäster förutom att sköta en del andra sysslor, frun grälade titt och tätt, och han hann därför knappt tänka på, hur den, som bar in hans sopptallrik, såg ut, förrän det kom en ny.

Det var heller ingenting anmärkningsvärt med dem, det fanns, tyckte han, hos dem alla ett visst likhetsdrag av olust, bleksiktighet och kaffeförgiftning. Men så en dag kom Amanda.

Hennes färger måste ju envar genast lägga märke till, det svarta håret, de röda kinderna, de vita tänderna. Och hon såg så stark och bastant ut som om allt fruns gräl och allt spring och nattvak skulle bli obetydigheter för henne att stå ut med.

Hon hade också ett vänligt leende, som tydde på, att hon var en godsinnad natur, och hon slog genast starkt an på Vilhelm Janzon. Fastän han förstod mycket väl, att det inte skulle vara klädsamt för honom att börja en flirt med Amanda. Han höll sig i stället ganska stram i känslan av att detta liksom ökade ut hans yttre dimensioner.

Han märkte för övrigt, att det fanns en allt uppslukande intressesfär för henne, en manlig bekantskap, som brukade komma in i kaféet, kringfluten av en doft av jordfukt och granris och tjärinismorda skor. Han hade någon slags befattning, som gav honom arbete

i skogarna, han var reslig och såg bra ut. Och i Amandas ögon var han naturligtvis typen för en man.

Men medan Vilhelm Janzon i tysthet satt där och gjorde sina studier och iakttagelser, kom han till den för honom hemligt glädjande slutsatsen, att skogskarlen inte tänkte gifta sig med Amanda, fastän hon själv tycktes gå i en hoppfull stämning.

Men han aktade sig för att visa någon svartsjuka, det skulle likaväl som en flirt ha kunnat göra honom löjlig. Han väntade tålmodigt på ett psykologiskt ögonblick i sitt hjärtas historia, och det kom.

Det var en vacker lördagsafton, när ungdomen flockade sig till dansbanan. Vilhelm Janzon mötte Amandas fru, och när hon gick bort, förstod han, att Amanda måste vara hemma och passa kaféet. Han gick dit för att kosta på sig en extra kopp kaffe, eftersom han inte brydde sig om andra nöjen, och han fann Amanda ensam.

Hon låg framstupa över disken och grät.

Hon var så till den grad upprörd, att hon inte märkte, hur han försiktigt kom in. När han stod mitt på golvet, for hon upp.

Hon drog in en snyftning, tvingade tårarna tillbaka med näsduken, och så frågade hon vad det skulle vara.

Då samlade Vilhelm Janzon all sin inre styrka. Han sade, att han hade tänkt dricka en kopp kaffe, men det bråskade inte med den saken. Skulle de inte språka litet först.

Han började med, att han hade nog märkt, att hon inte hade det så roligt. Frun fordrade för mycket av henne, hon hade naturligtvis för mycket arbete, och det tog på nerverna.

Visst förstod han, att det var fråga om någonting annat än nerverna, men som han hade rätt också när det gällde kapitlet om hemsilveriet, väcktes hos Amanda en lust till meddelsamhet, och så brast det löst helt spontant:

— Det var bra att Janzon kom, för annars tror jag, att jag blivit tokig.

Den lille skräddarens lugn blev som en hamn för henne, dit hon kunde fly med sitt besinningslöst uppskakade jag.

— Kan man tänka sig ett sådant fejt kräk till karl, snyftade hon.

Vilhelm Janzon förstod, att han inte skulle få veta någonting i följd, att han själv måste sammanplocka fragmenten till en hel historia. Men det kunde ju inte vara någon annan än den där mannen, som luktade skogsmark och smorläder, som var A och O i den. Och så fortsatte han att kasta ut sina sonder, tills han dragit fram så gott som hela Amandas hjärta i dagsljuset.

Hon hade varit förlovad med karlen, åtminstone hade hon för sin del fattat det så. Hon hade visst hört, att han slog också för en annan flicka, en, som kunde vänta sig att få ära pengar, men när hon frågade honom, hur det hängde ihop med detta, hade han svarat henne, att han visst inte ville ha en, som var rödhårig, och att han inte kunde hjälpa, att flickorna voro svaga för honom.

Ingenting hade han sagt åt henne, hon hade gått som med förbundna ögon, tills någon för ett par timmar sedan upplyst henne om, att skogskarlen just denna vackra afton gick till prästen för att ta ut lysning med flickan, som hade rött hår och en förmögenhet i sikte.

Hon hade först trott, att det var ett skämt, men så föll det sig så, att hon själv fick se paret. Fastän den lycklige fästmannen inte vågade gå förbi kaféet utan tog en lång krok, — sådant var hans moraliska mod. Amanda var ett naturbarn, som när hon väl kommit i farten, inte tänkte på att visa någon förbehållsamhet, men Vilhelm Janzon tyckte, att rivalen ställt det ovanligt bra för honom själv.

När det blev hans tur att tala, sade han långsamt med eftertryck.

— Ja, jag får säga, att det var mycket illa handlat — mot en sådan kvinna som Amanda.

Han hade anslagit en ny ton i livets melodi för Amanda.

Hon var från ett fattigt hem, där fadern söp och domderade över kvinnfolken och deras olater, hon hade i skolan aldrig rönt någonting av den uppmuntran, som tillkommer ett ljushuvud, och frun på kaféet grälade på henne för allt och ingenting. När hon var ute med ungdomen, hade visst de manliga uppmärksammat henne på sitt sätt, men aldrig hade det fallit någon in att kalla henne: En sådan kvinna. — Hon blev starkt imponerad av det.

Hon andades ut i ett par efterdyningar av gråten. Sedan for hon med näsduken över sina kinder, vilkas smultronrodnad hjärtetsåret inte förmått bleka och hyfsade till sig i det svarta håret.

Skräddar Janzon var snäll han, och därför måste hon också tänka på sina plikter mot honom. Vad hon för ögonblicket bäst behövde, var en människa, som höll med henne i att hon var för god för den behandling hon rönt, och i stället för att springa i sjön, som hon under chockens första stadium velat göra, gick hon och ställde till kaffe åt honom.

Om Vilhelm Janzon under ungdomsåren fått en speglosa för att han var klent utrustad med kroppskafter, vågade han inte jäva detta

(Forts. sid. 914.)

"Förtjusande behagfull"

är ett omdöme, som man ibland kan få höra fallas om en dam. Och varför?

Helt enkelt emedan hon i sitt uppträdande, i alla sina rörelser blottar en naturlig otvungenhet, som ger henne en omedelbar charme, — en otvungenhet, som ej den kan visa, vilken besväras av generande hårväxt.

NEO

är ett synnerligen behagligt hårborttagningsmedel, som effektivt avlägsnar besvärande hårväxt utan att skada eller irritera huden.

Gahns
Upsala
Kungl. Hofleverantör

Lithinés du Dr. Gustin

rekommenderas av läkare såsom ett förträffligt hälsovatten, att motarbeta äggvita, socker, gikt, reumatism, njur-, lever-, mag- och tarmsjukdomar samt övriga ämnesomsättningsrubbnings- och korpulens. Att dagligen dricka Lithinés till måltiderna i stället för mjölk eller maltdrycker, är en naturlig angenäm och utmärkt avmagringskur (c:a 2 kg. pr mån.). Lithinés är en välsmakande dryck, som tillika utgör en betydande inbesparing i hushållsutgifterna. Erhålles endast å apotek, pris kr. 2:75 för 12 lit. paket.

23 öre pr liter.

Drott Vad varje kvinna vet

är att Drott är garantimärket på eleganta, välgjorda och billiga armbandsur. Ankarverk, 15 rubiner, 14 och 18 karat, mångfaldiga boettformer, konstnärligt ciserade, från kr. 59:—.

Drottarmbandsuren finnas också i guld- belagda boetter, 10 års garanti, moaré eller fjädrande armband från kr. 39:—.

**Bese prov hos urmakare!
Giv henne ett Drott-ur!**

Berömt över hela världen är barnnäringssmedlet

Mellin's Food

den föda, som ger krafter

PRIS
Kr. 2:75 pr burk
Fås på apotek och i drogaffärer.
Pröv o. broschyren från Mellin's Food Depot, Malmö.

Hushållsexperten och husmödrar

äro ense om Martas nytta och användbarhet i varje hushåll. Knädar degar, färser, korvmat etc. snabbt och väl. Gör ett försök med

Norrahammars
Degknädningsmaskin
MARTA

Pris från Kr. 20:— i järn- och bosättningsaffärer.

NORRAHAMMARS BRUK,
NORRAHAMMAR.

Broschyr sändes gratis och franco.

Prinsessan med sagorna.

(Forts. frå sid. 899.)

Hennes sagor äro till största delen ej sagor i övlig mening, utan gripna direkt ur det levande livet, skildrande små vardagshändelser, som tack vare förtäljerskans konst te sig för oss i en överraskande ny belysning.

Och med fina, varsamma prinsessehänder leder hon oss in i fantasiens underbara regioner. Hon yves ingalunda över den gyllene kronan, som hon genom sin börd är berättigad till; hon äger en ännu mycket större skatt: ett varmt, kristligt ädelsinnat hjärta. Ur detta hjärta flödar ädlaste poesi, genomskinlig som sköraste kristall, och därför lönar det sig i sanning att göra bekantskap med hennes sagor. Hon förfogar över den djupa blick, som förmår skåda det väsentliga överallt i naturen, i slott och koja, i gränd och på gata, det etiskt och moraliskt värdefulla och nödvändiga. Hennes sagor äro ej långa och skildra ej många detaljer. De äro liksom lätta akvarellskisser, som icke förty skänka djupa, oförglömmeliga intryck.

Jag vill antydningssvis tolka innehållet i ett par av dem.

En vårdag går prinsessan i sin slottspark förbi några svärdslijlor, som viska till henne om bördan, som de bära, tills de digna. Om hösten ser prinsessan, hur de böja sig under fruktens tunga last. "Vi måste blomma för att mogna, mogna för att lära oss böja oss inför Honom, som allena håller våra öden i Sin hand, som förlänat oss livet, och som allena vet att skörda oss, när tiden är inne."

Vi uppleva i en annan saga en liten prinsessas tungsamma ungdom. Som litet barn tvangs hon att bära tofflor av glas. Hon skulle tidigt lära sig att försaka andra barns oskyldiga nöjen; hon skulle lägga band på sig i alla levnadsvanor. Författarinnan slutar med en fin moralisk poäng, att inte bara prinsessor, utan alla människor i barndomen skulle lära att betvinga sitt lynne för att kunna leva i gott förhållande till medmänniskorna.

Prinsessan Hildegards varma medlidande med fattiga arbetare är i hennes hemland allmänt bekant. När hon på sin väg möter en enkel arbetsskarl, inlåter hon sig gärna i samtal med honom. Ofta framträder detta drag i hennes sagor, t. ex. i den särskilt sympatiska sagodikten "Beckkokare".

VIKTOR BJÖRKMAN.

Fest eller vacker vardagsvara?

(Forts. fr. sid. 901.)

skaffa sig en teaterklänning, som är varken det ena eller det andra, att t. ex. ha en klänning med långa ärmar men slänga över den en vacker schal, som förvirrar begreppen en aning. En sådan, som en herre kan sitta bredvid i mörk kostym, som höjer hans kavaj men inte skriker på smoking. Det här var visst litet fram och tillbaka, men jag har ingen absolut behärd princip.

IDUN

Mästern Samuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av **Frithiof Hellberg** Redaktör: **Eva Nyblom**

Redaktionen: .... kl. 9—5 Expeditionen: .... kl. 9—5
Norr 9803 — Norr 402 Norr 1602 — Norr 6147
Verkställande direktören Annonsskontoret: Norr 6147
Norr 4304 Annonsschefen: 1646

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:
50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t.
Helmarg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga platser och platsökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A. Praktupplagan	Uppl. B. Vanl. upplagan
Helt år ..... 17:—	Helt år ..... 15:—
Halvt år ..... 9:—	Halvt år ..... 8:—
Kvartal 4:50	Kvartal 4:25

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STHLM - BRUNKEBERGSTORG 24

Landets äldsta fabrik för tillverkning av s. k.

Springmadrasser

Senaste priskuranten omfattande alla våra tillverkningar sändes på begäran gratis franco

SKAND. SÅNGRESÅRFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD Tel. 344.

GUSTAF V 1858-1928
25 ÖRE
SVERIGE

Använd
Jubileumsfrimärkena
å alla postförsändelser.

Valörer: 5, 10, 15, 20 och 25 öre med tillägg för varje märke av 5 öre, som tillfaller jubileumsfonden för kraftsjukdomarnas bekämpande. Häfte med 5, 10 och 15 öres märken kostar kronor 3:60.

Märkena säljas blott till 1928 års slut, men äro användbara även därefter.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tveklaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa ställa ej blott omedelbart de oödligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14
Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.
Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

GÖTEBORGS
KEX
MARIE

**Gikt,
ischias,
blodbrist,
reumatism,
nervsjukdomar,
åderförkalkning,
ålderdomssvagheter,**

bekämpas effektivt med MIRADIUM, vilket innehåller äkta radium i vetenskapligt avpassade doser, och därför har hjälpt tusentals och åter tusentals sjuka människor. Det rekommenderas av läkare och användes på sjukhusen. MIRADIUM garanteras oskadligt och absolut verksamt. MIRADIUM kan fås på alla apotek à 6.50 pr glas. Fråga vänner och bekanta, som använt MIRADIUM, och Ni skall erfara, att de prisa det, därför att de genom detsamma återfått sin goda hälsa.

Boken om radiums verkningar sändes Eder gratis, om Ni skriver till MIRADIUM, Apoteket Vasens Apoteksvarucentral Vitrum, Stockholm

MIRADIUM

Damskor i lack

Vändsydda, handgjorda i ett flertal eleganta skärningar o. m. 18 50 19 50 deller. Från Kr.

Damskor, Ago, i moderna, vackra modeller. 17 50 19.— Från Kr. ....

Imit. vändsydda damskor i trevliga och bekväma modeller. 11 75 16 50

Exp. från Oscaria-affärerna landet runt samt direkt från

Skofabriks A.-B. Oscaria ÖREBRO.

Bensintvätta

överrocken hos Saltsjöbadens Kem. Tvätt, Sthlm.

Res

TILL LÅGAS

TILL SÖSS

I LÅGPRIS

med

TIDANS Unica RESEFFEKTER

Varför skola vi vara så bekväma?

— Annars springer fruntimmer på realisationer och rullar sig med rullar och ansiktsbehandlar sig och allting, kan någon begripa varför de då inte skulle orka och hinna glida i en annan klänning, när det ändå gäller en hel kvälls nöje? — fru *Stina Hedberg* talar sig fullkomligt varm. — För resten har man mycket roligare när man har gjort sig litet besvär, och det är ju i alla fall på vars och ens enskilda sinnesstämning som stämningen i en salong beror. Tänka sig att man skulle kliva in som på en bio — snart kanske det blir i päls och pampuscher — låter det roligt?!

Man skall göra som man trivs bäst — dekreterar fru *Lisa Bryde*.

— Etikett passar absolut inte i vår tid — jag tycker att också på detta område huvudsaken är att man ordnar för sig så att man trivs. Ingen människa blir glad av att tvinga eller jäkta sig i en elegans som hon inte är i humör att bära. Men vill man göra kvällen till en fest — jag minns väl själv, när jag var ung, hur jag började klä om mig timmar i förväg och hur förhandsfröjden växte med var minut. Men det var då det, nu är huvudsaken trevnaden, det är med andra ord *individuellt*.

Teckning av G. Chatham).

B. A.

Carl G. Laurin.

(Forts. fr. sid. 903.)

Också den franska konsten har varit ämne för hans föreläsningar. Hur mycket han därmed lärt oss förstå av franskt väsen, märker man bäst, när man sedan kommer ut. Ty det är inte bara museibesöken, som efter en sådan kurs helt naturligt bli intressantare. Också umgänget blir lättare, gladare, därför att man på förhand gjorts förtrogen med vissa utpräglade sidor i den rika och skiftande franska folksjälen. Detta gäller naturligtvis också andra utlandsresor.

En och annan gång utbytes måndagens intellektuella högtidsstund mot en demonstration av eljest ej offentliga konstsamlingar — Prins Eugens, direktör Thorsten Laurins m. fl. — ett besök på Nationalmuseum eller någon aktuell utställning.

Sådana visningar ha flera gånger för välgörande ändamål anordnats för en större allmänhet. Fonden Kvällsol — stiftad på fröken Louise Zegelsons initiativ för att bereda hjälp åt äldre lärarinnor med liten eller ingen pension — som han visat ett varmt intresse, har bl. a. genom dessa visningar erhållit frikostiga bidrag.

För allt vad han givit oss som föreläsare och författare, för hans djupa förståelse av kvinnlighetens innersta väsen bringa honom hans elever sin tacksamma hyllning på 60-årsdagen. **EBBA MONTÉN.**

Kärleken till nästan.

(Forts. fr. sid. 907.)

rer" och med ett evangelium "nästan detsamma som det kristna: Alla människor är bröder! Låt oss älska varandra! etc."

Jag ber endast att emot dessa uttalanden, vilka ju förefalla oss icke-kommunister något verklighetsfrämmande, få citera något av vad Lunatjarski, en av de ledande i våra dagars Sovjet-Ryssland, enligt vad som stod att läsa för någon vecka sedan i en av Stockholms dagliga tidningar, hade att säga i tal för en tid sedan över temat: "Varför man icke bör tro på Gud", däri det hette:

"Vi hata kristendomen och de kristna; till och med de bästa bland dem måste betraktas som våra värsta fiender. De predika kärleken till nästan och medlidandet, som strider mot våra principer. Den kristna kärleken är ett hinder för revolutionens utveckling. Ned med kärleken till nästan; vad vi be-

Amor är inte så blind

att han inte ser, om Ni har

azymolstimulerat håret — eller med andra ord, om Ert hår är tätt, mjukt och vackert genom behandling med

F. PAULI'S

AZYMOL-STIMULUS

— livselixiret för håret —

Rätt schamponering är också lätt, när

F. Pauli's Azymol Stimulus Schamponeringspulver eller ännu bättre det moderna Flytande Shampoo användes. Gör håret mjukt, yppigt och glänsande.

AZYMOL STIMULUS FLYTANDE SHAMPOO

GEFLE MANUFABRIK AKTIEBOLAG STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade **Vävnader**

Tillse att Ni alltid erhåller märket »SVANEN»

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 96 46 - Hudiksvall 532 - Sundsvall 30 03
Umeå 141 - Östersund 130.

FRAMFÖR SPEGELN

dröjer en dam gärna, allra hälst när hon till sin förtjusning finner, att hennes hy har blivit frisk och fraich, tack vare daglig användning av den milda och välgörande **YvY-Tvålen**.

Vårda din hy med

YvY-Tvålen

— tvålen för alla.

A.-B. YvY Fabriken, Ystad,
Nederlag i Finland KEMO. Hälsingfors. Tel. 29289.

SOUTHALLS

NYHET!

No. 12.
Trots det låga priset,
av prima nät och
gummi.

Southalls Sanitetsbyxor.

En skatt för damer. Vattentäta, lätta, svala. Skänka absolut säkerhet. Mod. 4X av bomullstyg, nät och finaste gummi.

Southalls gördlar till dambindor.

Av vit, elastisk väv, speciellt framställd för ändamålet. Storlekar N:o 0, 1, och 2 med nät, N:o 3 med celluloidhakar. Southalls gördlar äro utomordentligt bekväma och välsittande, och kunna bäras över eller under korsetten.

De nya gördlarna — N:o 3 — äro å bak- o. framsida försedda med en slät, bred säkerhets-hake av celluloid. Tvärbanden äro dubbla och starka, samt mycket elastiska. Tillverkas i medelstora och stora nummer. Varje gördel i prydlig kartong.

Southalls

N:o 6N med nät för ventilation, tillverkas av rent gummi i färger: blått, crème, kött- och

Babybyxor.

hudfärg. Storlekar: små, medelstora och stora. Observera, inga knappar, knapphål eller nålar.

FABRIKANTER:
SOUTHALL BROS & BARCLAY Ltd.,
CHARFORD MILLS, BIRMINGHAM, ENGLAND.

I lager hos:

Nordiska Kompaniet (sjukvårdsavdelningen). Au Corset, Gracieux, Stockholm. Apoteket Kronan, Göteborg. Buttericks Mönsteraffär, Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg. Samt hos alla förstklassiga sjukvårdsaffärer.

En gros hos:

Gustaf Hjelm & Co., Stockholm. Stilles Försäljnings A.-Bol., Stockholm. Kirurgiska Instrument Fabriks A.-Bol., Stockholm. Sederholm & Co., Liljeholmen. Apotekarnes Droghandelsaktiebolag, Göteborg.

ARTI HEMFÄRGER

äro utan jämförelse bäst.

A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

höva är hatet. Vi böra kunna hata, det är blott till detta pris, som vi kunna erövra världen. Vi ha sett jordens kungar ramla; låt oss nu göra sammaledes med himmelens. Den antireligiösa kampanjen får inte bara begränsas till Ryssland, den måste föras i hela världen."

Ärade Redaktion, jag ställer utan kommentarer de båda uttalandena emot varandra. Jag tror, att, såsom det brukar heta, reflexionerna göra sig själva.
Rotebro den 4 september 1928.

Med utmärkt högaktning
R. Lundquist.

Att sitta och vänta.

Med anledning av Professor Söderhjelm's artikel i Idun n:r 34 vill jag endast göra en fråga: Vet Professorn av egen erfarenhet vad det vill säga att sitta hemma och vänta — utan pengar, utan alla andra resurser, som sätter den "väntande kvinnan" i stånd att följa mannens exempel vis a vis uteliv. — Mannen går kväll efter kväll — där sitter hustrun vackert och är barnjungfru och kan inte med bästa vilja i världen komma någon vart. Kan hon då låta bli att tänka — tanken har makt, men det är inte så lätt att koppla av alla tankar. Eller skall kvinnan vara som en elektrisk kontakt den mannen kan skruva av och på efter godtycke?

I mitt äktenskap har det hänt många gånger att min man kommit hem ilsken som ett bi över att han inte haft ett dugg roligt bara för han visste att jag satt hemma och tänkte på honom.

Hurudan skall kvinnan vara undrande en
Avkopplad.

Vilhelm Erövraren.

(Forts. fr. sid. 911.)

genom att ta ett nappatag med en mera storvuxen motståndare. Det skulle ha slutat med ett fiasko för honom. Han måste förlägga sin styrka på annat håll och skaffa sig egenskaper, som gävo honom självaktning.

Och denna självaktning, som han visste var så bra att äga för en människa, ville han nu inge Amanda. Han ville vinna henne, och tidpunkten var gynnsam för honom. Det lyste för skogsmannen och den rödhåriga, och Amanda fick höra både öppet av sin älskvarda fru och förstuckt av andra, att där fick hon för att hon gått och inbillat sig något.

Hon behövde umgås med någon som hade en annan syn på tingen än den skadeglada, som — tänk — kallat henne en sådan kvinna.

Vilhelm Janzon hade fått en viss hållhake i hennes inre människa, när han gav henne människovärde, och han fortsatte att uppfostra henne. Till resultatet bidrog också, att han skaffat sig en egen liten gård, och att han förtjänade bra på sitt arbete, och utan att hon själv visste det, förändrades också hans yttre typ för henne, fick liksom mera längd och bredd.

Han gifte sig med henne, och det hade gått några år, när en annan medlem i samhället en vacker söndagsafton såg dem ute på promenad. Amanda var så blomstrande och grann och frodig som någonsin, och vid handen ledde hon en liten flicka, som hade hennes egna smultronröda kinder.

Den lille skräddaren var halva huvudet kortare än sin hustru, fin och nypressad i kläderna men lika spinkig och tunn i gestalten. Men det var han, som med en lätt skönjbar stolthet sköt barnvagnen, där en liten rosig och mörkög pojke såg sig omkring i den soliga världen.

Hela familjegruppen andades förnöjsamhet, där de lustvandrade i söndagsaftonens frid, och det var då iakttagaren vände på huvudet efter dem och sade:

Se där går Vilhelm erövraren.

Om Vilhelm Janzon själv hört det, skulle han kanske ha svarat.

— Ja, man kan mycket här i världen, om man bara tror på sig själv och finner rätta orden i den rätta stunden.

Allt
gott
folk.

både unga och gamla, friska och sjuka, alla behöva **Frukt-salt-Samarin**. I staden eller på landet, i hemmets lugn eller ute på resa, överallt är **Samarin** lika oumbärlig.

När arbetslusten fattas, när däsighet och olust inställa sig, tag ett glas härligt brusande **Samarin**, ty intet är så stimulerande till energi. Det verkar välgörande och skyddande och giver hela organismen en genomgripande rensning från otjänliga ämnen; ett huvudvillkor för kroppens sundhet och välbefinnande.

Frukt-salt-Samarin
HALLER FYSIKEN FIN

Samarin kostar kr. 2,50 pr fl. och säljes överallt. Obs! Ej i lös vikt.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

M. ZADIGS

prisbelönta neutrala

Lanolin Crème-Tvål

den yppersta av alla Toilette-tvålar, förlänar huden ungdomlig friskhet och skönhet.

M. ZADIG, Malmö.

H. M. Konungens Hovleverantör.

Nederlag i Stockholm: Brunkebergsg. 4
" " Göteborg: Chalmersg. 20.

Begär alltid Vitrum's tillverkningar:

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.
Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxérmarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält, fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals
Laboratorium, Stockholm.

Samtliga preparat finnas på alla apotek.

GRAZIA BYST-CREME

Inreg. varumärk'e.

Epokgörande fransk vetenskaplig uppfinring för bystens snabba utveckling, fasthet och formfulländning. Genom digivning etc. förslappad byst återställes!

Enastående resultat!

Exp. absolut diskret utan avsändare med utförlig beskrivning mot Kr. 5:— Postförsk.

Kr. 5: 50.

Ensamförsäljare för Skandinavien:
GRAZIA IMPORT, Malmö 1.

Bensintvätta

kostymer vid Saltsjöbadens Kem, Tvätt.

Verkligt Hygienisk dambinda
Tillverkas sedan 20 år i Sverige endast av
Göteborgs Kem.-Tekn. Fabr., Göteborg
Försäljes i Sjukvårds-, Parfym- & Vit-
varuaffärer. Engros hos Gustaf Hjelm
& Co., Regeringsgatan 44, Stockholm.

Det är *kvalitet,*
elegans, pass-
form och pris,
som gör att varje
dam föredrager

Kayser

Äkta silkesstrumpor
och underkläder

speciellt "Slipper
Heel"*-strumpan
som genom sär-
skild *finess* i
konstruktionen
synes skapa
slanka vristar
och vackra ben.

Finaste helsilke.
Läckraste färger.

I alla ledande affärer.

* Inreg. fabriksmärke.

SKANDIA LAMPAN

är en svensk kvalitetsprodukt
byggd på mer än 30-årig erfarenhet
och efter teknikens utveckling

A.B. SKANDINAVISKA GLÖDLAMPFABRIKEN
NYKÖPING
Nederlag i: STOCKHOLM, GÖTEBORG, MALMÖ, ÖRNSKÖLDSVIK.

förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

Skönhetsråd.

Finnar.

— Har den blivit så'n på dessa fattiga dagar se'n vi träffades sist?

— Vem? Jaså, finnen. Ja, är den inte söt? Symmetriskt och trevligt placerad mitt på hakan. Och vad den värker se'n! Och så håller den på att dra upp en liten ättling i dagsljuset också.

— Och du gör inte ett enda dugg åt den förstås?

— Gör! Vad skall jag göra? Jag vet ingenting på jorden, som får en människa att känna sin hjälplös- och litenhet så som en finne. Man ser ut som om man var ovårdad och smutsig och levde ohygieniskt så till den grad, och då tvättar jag mig med tjärtvål och regnvatten och varmt vatten och...

— Anstränger dig överhuvudtaget att göra allt som du inte bör göra. Svenskans elementära hy-

uppostran är verkligen något extra, — när du, stora vuxna fåfänga flärdfulla människan, inte vet, att finnar i 99 fall av 100 komma inifrån och inte kunna hjälpas med yttre medel. Nej, man skall börja inifrån, det hela är ofta en ren dietfråga. Om du äter fel mat så fördärvar du matsmältningsapparaten och den fördärvar blodomloppet och det fördärvar hyn. Uppfattat?

— Ja. Men vad är fel och rätt mat då?

— Vad åt du i går?
— Jag var borta och åt kräfter och lever tror jag det var och — och stark ost och, fasliga inkvisitions-människa, se'n minns jag inte...

— Gör ingenting, jag förstår att du satte i dig så mycket stark och hetsig mat du hann. Förvånar mig att du inte åt peppar och senap och så'n't för sig själv också... kära barn, om du inte låter bli allt hetsigt i matväg så blir du aldrig av med finnarna. Just kräfter...

— Tänk på vad du säger...!
— Om jag ägde någon effektiv mimik så skulle jag titta förkrossande på dig just nu. Men jag bryr mig inte om det, för det finns en möjlighet att din finniga hy kan bero på att du har så torr hud. Men det måste en sakkunnig konstatera åt dig. I så fall kan du bota det med utvärtes medel.

— Hur?
— Inte med vatten. Gör ren huden med crème. Och har du stora variga finnar så skall du använda äggmask för att hålla dig ren så de inte sprida sig.

— Fortfarande hur?
— Piska äggvitan tills den blir lös. Sedan tvättar du ansiktet och lägger på smeten och så fläktar du med en solfjäder — se inte så förfärad ut, du kan göra en själv av papper — tills det stelnar. Och du får inte prata eller grimasera eller skratta...

— Antar att det är ganska lätt att hålla sig för skratt...

— Säg inte det. Man vänjer sig fort, så snart kan man ha det på hela natten. Det är bättre ju längre man kan ha det, aldrig mindre än en timme. Du, som har torr hud, skall tvätta av det sedan med rosenvatten, annars kan man ha vanligt vatten. Ingen behöver ha finnar... säg om det.

— Reta mig inte.
— Det tänker jag visst det tills du sköter dig. Nästa gång skall du få nöjet säga om: ingen behöver vara ful på grund av fräknar och leverfläckar och annat sådant.

Använd Jubileumsfrimärkena å alla postförsändelser. 5-öres tillägg pr märke, som tillfaller fonden för kräftsjukdomarnas bekämpande.

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannerligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns

Redovisning.

Sedan föregående redovisning har Iduns förening "Födelsedagen" mottagit följande bidrag:

Trspt Kr. 5,500:46

Majorskan Elin Lilliehöök, Stockholm	5:—
Fröken Ebba Nordenskjöld, Strängnäs	2:—
Fröken Ulla Danckwardt-Lillieström, Mantorp	2:—
Fru Hanna Edström, Växjö	2:—
Fru C. Arlman, Härnösand	2:—
Fru Tilan Hägg, Stockholm	2:—
Fröken Sofia Ahlfors, Trollhättan	2:—
Fru Ida Maria Forsheim, Vejbyslätt	2:—
Fru Rachel Erdmann, Järvsö	5:—
Doktorinnan Sigrid Dunér, Limhamn	5:—
Fröken Nina Hammar-skjöld, Tuna	1:—
Fröken Hilda Andersson, Landskrona	1:—
Fru Ingrid Heijkenskjöld, Korsnäs	10:—
Fröken Lotten Waldenström, Umeå	1:—
Fröken Ada Carlsson, Stockholm	2:—
Fru Hanna Paulsson, Ramlösa brunn	3:—
Fröken Gertrud Byström, Lidingö	3:—
Friherrinnan Ebba Hamilton, Hjortkvarn	5:—
Fru Agda Sohlberg, Spånga	1:—
Fröken M. Gyllenstierna, Klippan	2:—
Fru Anna Mårtensson, Forsheda	2:—
Fru I. von Hofsten, Uppsala	5:—
Konsulinnan Martha Schumburg, Alsten	2:—
Fru Svea Thörn, Stockholm	3:—
Fru Anny Almgren, Norrköping	3:—
Fru E. Krusell, Borås	2:—
Fr. Hildur Johansson, Malmköping	5:—
Fru Gerda Looström, Salt-sjöbaden	10:—
Fru Märta Lybeck, Skepps-gården	2:—
Fröken Klara Brattström, Stockholm	2:—
Fru Anna Ljungberg, Rällså	5:—
Överstinnan Ebba Gahn, Stockholm	2:—

Trspt Kr. 5,601:46

BARNENS DAGS TOMBOLA

Lottpris 2 kr. STOCKHOLM Lottpris 2 kr.

Högsta vinst:

EGET HEM

eller

Svenska Statens Premieobligationer av år 1923

för **40,000** kr.

Bland övriga vinster:

Presentkort gällande valfritt i ett 50-tal affärer för **10,000 kr.** Person- eller Lastbil för **5,875 kr.** Sport- eller Kolonistuga för **3,500 kr.** att inköpas efter vinnarens förslag eller presentkort för samma belopp, presentkort för **2,000 kr.,** motorcykel för **1,625 kr.,** presentkort för **1,000 kr., 500 kr.** o. s. v.

Högsta nitvinst:

Svenska Statens Premieobligationer av år 1923

för **50,000** kr.

Bland övriga nitvinster:

Villa för **23,000 kr.** efter vinnarens val var som helst inom Sverige, presentkort för **1,000 kr., 500 kr.** o. s. v.

Ingen nitvinst under **50 kr. värde.**

Sammanlagt vinstvärde över **335,000 kr.**

Lotter expedieras till hela landet mot förut per postanvisning eller i rek. brev insänd likvid (ej mot postförsäkring). Förutom 2 kr. per lott insändes 50 öre, då 1—5 lotter rekv., 75 öre då mer än 5 lotter rekvireras, till porto och dragningslista på nitarna (utkommer senast den 5 okt.). Adress: Barnens Dags Tombola, Stockholm. **Skriv tydligt!**

Lotterna expedieras under Överståthållareämbetets kontroll i den ordning rekvisitionerna ingå. Beställningar, som inkommit före lördagen den 15 sept., garanteras bli tillgodosedda med lotter. Om erhållen vinstlott, på baksidan försedd med vinnarens tydliga namn och adress, insändes till tombolan, jämte rekporto, översändes vinsten, därest den kan sändas per post.

Lucks UTSÖKTA
KÄFFEBLANDNING
4.90 PER KG.
Columbia
Brand
Extra
PAKET
FRAKTFRITT 2 1/2 KG. 12 25
PERCY F. LUCK & Co.
STOCKHOLM.

En betagande charm
vilar alltid över en vacker tavla. Så är även med en vacker hy. Björkväl Prins av Parma ger åt Eder hy just denna betagande tjusning.

Björkbalsamisk överfettad och sammetslen.

Med björkens friskhet och rosens doft.

Vår tids förnämsta skönhetsvälv

Endast 75 öre

Fabriksbolaget Parma - Stockholm
Kontrollant Prof. Håkan Sandqvist

Scen
och Film

Fru Kolthoff och herr Winnerstrand som Janet Cannon och Ilam Carve i Ryktbarhet. (Almberg & Preinitz, foto.)

Arnold Bennetts "Ryktbarhet" på Dramaten. Det nya spelåret och den nya ledningen började på Dramatiska teatern med Arnold Bennetts fantasikomedi The Great Adventure, i den svenska översättningen kallad Ryktbarhet. Det är en lek med verkligheten, som Bennett roat sig med, komediens hjälte, en berömd målare låter ett ofrivilligt misstag från en läkares sida passera, förväxlingen mellan honom och hans betjänt. Då betjänten dör i lunginflammation lyder dödsattesten på den berömda målaren och denne börjar ett nytt liv med en ung förtjusande änka från Putney, vilken Londonförstad ungefär motsvarar vårt Sundbyberg. Det har blivit en lustig och otrolig historia med många poänger och full av ironi. Den stora begåvningen tar ut sin rätt, eftersom ingen kan sätta ljuset under skäppan och målaren blir upptäckt på de nya tavlor han utför. Herr Winnerstrand som målaren Ilam Carve gav illusion av konstnären, som alltid är barn och ändå snille och tillvaratog också rollens många småljustigheter. Fru Kolthoff var naturligtvis mycket förledande som änka, men saknade underlaget för typen. Hon förstör ju aldrig en roll, men förståsänkan från Putney är trots hjärtegodhet och kvinnlig takt åtskilligt vulgärare och saftigare i åthävor och tal än vad hennes svenska representant gjorde henne. Övriga roller gjordes skickligt, vi kunna nämna Oscar Johanssons läkare, Torsten Wings pater, fru Winnerstrands estetflabbiga engelska miss.

Publiken hyllade hjärtligt herr Winnerstrand och fru Kolthoff och hade roligt åt stycket. En lycklig början alltså för teaterns nya ledning. Eth. K.

När har alltid dina sulor!
Trelleborgs Gummisulor samlar icke smuts, tack vare sin släta yta utan reffling eller ojämnheter. En sko med Trelleborgs sula ser nätt ut — så smidig och elegant är gummisulan. Trots den släta ytan halkar Ni icke, ty efter kort tids bruk blir ytan svagt luddig — ett förhållande, som motverkar halka. Det är förenligt med ekonomi att använda Trelleborgs gummisulor och klackar — de håller lika länge som tre lädersulor. Varje halvsulning med

TRELLEBORGS GUMMISULOR & KLACKAR
medför en avsevärd besparing. Erhållas överallt hos sko- och läderhandlande.
TRELLEBORGS GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAG
Stockholm TRELLEBORG Göteborg

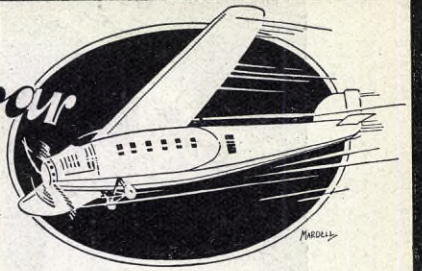
ADJÖ GENERANDE HÅR

Rakknivar och vanliga hårborttagningsmedel avlägsna håret endast ovan huden. Veet förtär håret under densamma. Veet, en parlymerad sammetslen crème, finnes i tuber, färdig för ögonblickligt bruk. Stryk bara på den, dröj några minuter samt skölj av den och håret är borta som genom ett under. Veet stimulerar icke hårets tillväxt. Tillfredsställande resultat garanteras eller pengarna återbetalas. Användes av tusentals personer. Veet kostar kr. 1:75 och kr. 3:25 per tub. Att tillgå hos alla hårfrisörskor, parfymaffärer, kemikaliehandlare, apotek etc.
Generalagenter: Eneqvist, Holme & Co. A-B, Vasagatan 15-17, Stockholm.

VEET
Den utmärkta hårborttagningscremen.

Ni sparar tid

NI SPARAR PENGAR om Ni förbereder Er för avläggande av Studentexamen eller Realskoleexamen genom att på lediga stunder i hemmet studera en hermodskurs. Sedan snart tjugo år tillbaka ha de svenska läroverken varje år fått mottaga en större eller mindre trupp hermodselever, vilka som privatister avlagt

Studentexamen eller Realskoleexamen.

Den lilla skaran hermodsprivatister har, kan man säga, nästan blivit en institution. Att hermodseleverna äro belätna med den undervisning, de fått, framgår av de många brev från elever och f. d. elever, som titt och tätt komma till institutet. Så skriver en hermodselev i brev av den 4 juni i år:...

Av Edra kurser vill jag särskilt rekommendera språkkurserna, som, om de studeras omsorgsfullt, giva mycket goda resultat. — — — Säkert är, att jag alltid skall minnas Hermodss gedigna undervisning och rekommendera den.

och en annan (i brev av den 1/6 1928):

— — — Dessa goda betyg har jag till stor del Eder ledning och goda undervisning att tacka för och tänker därför rekommendera Edra kurser åt envar, som önskar hjälp och handledning i skolarbetet — — —

och så en tredje skriver den 21 juni 1928:

— — — Emellertid har jag nu i vår avlagt realskoleexamen som privatist med ganska höga betyg i pluggämnen, vilket jag till största delen har att tacka Edra kurser för — — — Jag har fått riklig valuta för mina studier vid Edert institut.

Hermodss undervisning är gedigen och betingar låga avgifter. Detta är hermodselevernas eget omdöme om Hermodss skola. Bliv även Ni hermodselev! Även Ni skall nå resultat — och en gång fälla samma omdöme om Hermodss skola. Begär prospekt i dag!

Hermodss Korrespondensinstitut

Grundat 1898 av H. S. Hermod, som grundlagt systemet "Undervisning pr korrespondens" i Sverige.

Slottsgatan 53 B.

Malmö.

Sänd mig gratis och utan förbindelse å min sida Er tidsskrift "Korrespondens" för sex månader jämte Ert illustrerade prospekt över den kurs eller det ämne, framför vilket jag ritat ett x.

Studentkurser	Modersmålet. Engelska,	Inträdeskurser
Realskolekurser	Tyska, Franska, Latin	Tekniska kurser
Grammatikkurser	Merk. gymnasiekurs	Lantbrukskurser
Stilskrivningskurser	Affärstekniska och	Teckn., textning
Översättningsövningar	kontorstekniska kurser	och målning

Namn: .....

Adress: .....

Idun 421 16/9-28.

Smaka på alla sju sorterna. Den sista tycker man alltid vara bäst.

Örebro
KEX

EN KUNGLIG FERNISSA
Cabinet VARNISH
FÖR LINOLEUMMATTOR & GOLV
TORR PÅ 4 TIMMAR
EXTRA LJUS
HÅRD OCH SLITSTARK
TÅLTVÄTTNING MED SÅP- & SODALUT
FÄRG- & FERNISS FABRIKS A.B.
STANDARD
TRELLEBORG

UPSALA
BLIXT-HAVREGRYN
ÅNGQVARN A.B.

DEN VÄRLDSBERÖMDA

MEY-KRAGEN

Varje förständig husmoder ser till att herrarna i hemmet använder den förnämsta kragen.

MEY-KRAGEN

fyller de allra högsta anspråk, dessutom bortfaller alla kostnader och besvär med tvätt och strykning.

Broschyr på begäran gratis och franco. 2:ne provkragar mot 60 öre i frimärken. — Prova Mey-Kragen och kragfrågan är löst för all framtid. Återförsäljare antagas på alla platser där vi ej äro representerade.

Pris pr duss. Kr. 3:— för de dubbelvikta och Kr. 2:75 för de enkla. 35 olika modeller. Till landsorten 3 duss. franco.

MEY'S STARKKRAGAR,
G:la Brogatan 32, Stockholm.

Se noga till att varje krage invändigt är stämplad "Mey & Edlich", endast då äkta.

Lider Ni av åderförkalkning, allmän svaghet, blodbrist, högt blodtryck eller trög mage?

Drick då dagligen ett glas **KLOROFYNSALT** och Ni skall inom kort känna en utomordentligt god verkan.

BLADGRÖNA
(Chlorophyll, det gröna färgämnet i växternas blad) är vetenskapligt bevisat ett utomordentligt medel vid dessa sjukdomar.

Bladgrönan ingår som den viktigaste beståndsdel i **KLOROFYN**.

Klorofyn säljes å apotek, och de flesta speceri- & färgaffärer.

Pris pr fl. kr. 2:75, varav erhålles 50—60 glas.

Finnes ej varan å Eder ort rekvirera den direkt hos oss. 2 fl. franco.

Klorofynfabriken, Stockholm Ö.

Margit Rosengren i "Grevinnan Eva". (Almberg & Preinitz, foto.)

tillställningen, men för vår del finna vi denna operettgenre utspeld och bankruttmässig. Finns det inte något bättre att köpa in från kontinenten? E. N.

"Raska sjömän, hållå" — ett fasligt filmnamn förresten — föregicks på Skandia av en fars som var något så extra dumt att huvudfilmens första del levde högt bara på sin egenskap av lättnad. Det kunde den för övrigt behöva, början var ganska svag och bråkig. Svagheten bestod närmast i att den raske sjömannens — Georg O'Brien — glädje vid avskedet från lilla förtjusande dock-söta Lois Moran, Marockodansös och hamnflirt, var alltför starkt markerad för att motivera hennes tillitsfulla jakt efter den falske tvärs över halva jordklotet. I fortsättningen höjde humor och ett synnerligen naturligt spel på alla händer, plus spänning och situationskomik, det hela åtskilliga grader över börjans knappa draglighet.

"Fyra söner" på Röda Kvarn är en sådan film som moderna människor behöva se. Bara dess miljö, en solig rogivande vardagligt sorgfri bayersk by, där ankorna plaska vid tvättbryggorna under gröna lövvalv och tåget som frustar in på stationen verkar främmande bullersamt, var en vila för våra bilombrusade ljudnötta sinnen. I denna glädjens miljö utvecklas ett stillsamt människödes hela tragik med en intensitet och en stram logik som griper. Filmen står och faller med moderns roll, som spelas av Margaret

VID TRÖG MAGE

och förstoppning äro
Hvita Björnens

FRANGULA-PILLER

av bästa och säkraste verkan. Fullkomligt oskadliga. Inga som helst biverkningar. Användas å sjukhus och kliniker. Fås å alla apotek i askar å 40 piller.

Även ett litet hushåll

kan göra en avsevärd besparing genom att använda **Tre Ess**. Dess mångsidiga användbarhet gör det dyra mejerismöret överflödigt i hushållet

Tre Ess

Smakar Som Smör

Säsongens första svenska film:

SYND

Fritt efter August Strindbergs
"Brott och Brott".

Regi: **Gustaf Molander.** Scenario: **Paul Merzbach.**

Foto: **J. Julius.**

Lars Hanson

i sin enda svenska filmroll i år.

I andra roller:

**Gina Manès, Elissa Landi, Stina Berg,
Hugo Björne, Anita Hugo.**

PREMIÄR PÅ RÖDA KVARN

och S. F.-teatrarna landet runt

under september.

Mann så, att det viskades från flera håll i salongens mörker: hon spelar ju inte, hon är. En vacker film, både utåt och inåt. B. A.

HEMTREVNADSRÅD

Av möbelarkitekt **Eduard Rasch.**

Toilettbord.

Fråga: Jag har tänkt göra ett toilettbord liknande det som beskrevs i Idun n:r 31. Färgen på tyget omkring spegeln och bordet hade jag tänkt i blått eller blågrönt med vit tyll över. Golv-mattan går i brungult, blått och grått, duchatellöverkastet i rött, blått och grått och stolarnas överdrag i rött och grått. Tapeten är ljusbeige. Möbelen är benfärgad. Behöver jag alls taga hänsyn till övriga färger i rummet, när jag väljer tyget till toilettbordet. Är det dumt med tyll. *Oerfare.*

Svar: Tyget till toilettbordet bör hållas samman med rummets övriga färger. Ni kan kläda bordet med färgad voile och göra duken med volangen av t. ex. cretonne i lämpliga färger.

Gardiner och tapeter.

Fråga: Hurudana gardiner och tapeter bör jag hava till en möbel klädd med blå sammet? Möbelen delvis antik i Gustaviansk stil i mahogny. Antik spegel, lampetter och tavlor. Rummet åt norr, ganska mörkt, med två fönster men ej stort. Draperi blått med en bronsfärgad tråd inslagen. Matta gammalrosa med blått, grönt och bronsfärg. *Lovisa.*

Svar: Tapeterna böra vara neutralt gråbeige, ej alltför mörka och gardinerna blå, gärna av sammet.

Rumsinredningar.

Fråga: Vore tacksam för förslag å material och färgfördelning för matta, möbeltyg, gardiner och dukar till vardagsrum med flammig björkmöbel. Vill gärna att grönt, guldbrun och svart skall ingå i färgschemat. Vill ha det hela så glatt och varmt som möjligt.

Vore tacksam för liknande förslag till benvit möbel i kombinerat sov- och vardagsrum. Önskvärt att lila här ingår i färgschemat. *Självförsörjande.*

Svar: Låt väggarna i vardagsrummet få en slät tapet, gärna en s. k. säckvävstapet, i beige-gult, med en skiftning av svagt grönt. Möbeltyget av linne, grönt och guldbrun i randning. Kläd någon enstaka fåtölj t. ex. "öronlapp" i enfärgad grön sammet. Gardiner i samma gröna sammet, eller om Ni anser sammet för tungt, i någon bomullskvalitet med konstsilkeinslag. Matta i övervägande tegelbrunt och brunt som värmande inslag. Lampskärmar i guldbrun chiffon överdragna med grön moll. Duken av mönstrad brokad i grönt o. guldbrun, tegel och brunt.

SVENSKA ELDBEGÄNGELSE FÖRENINGENS BYRÅ

Norrmalmstorg 2 A, 2 tr., Stockholm, Öppen 10—1, 2—4, lörd. o. helgdagsaftnar 10—2.

Eldbegängelser — Begravningsförsäkring — Medlemsanmälningar — Urnor Kolumbarienischer fr. 150 Kr.

Hovmanicurlisten JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk.

Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

HOSTOL
OÖVERTRÄFFAD BRÖSTKARAMELL
H. M. DROTNINGENS HOVLIVERANTÖR
Sockerbageri-Aktieb. Emil, Sthlm.

Finnes i alla välsort. affärer i hela landet.

Sovrummets väggar ljusst grå-gula stötande något åt rose. Möbelyg av cretonne i lila och grönt på crémefärgad botten samt lila voilegardiner med volanger. Matta i grått och lila med grön bård. Dukar i grått med enkel kantbrodering i svagt gult och lila luggfrans.

FRÅGOR OCH SVAR!

Handarbeten.

Fråga: 1) Vore tacksam få veta vart man skall vända sig för att genom handarbete få litet extra förtjänst?

2) Har tänkt på om möjligen något lotteri skulle regelbundet vilja beställa. Vore tacksam för närmare upplysning härom.

3) Ber om förslag på lämpliga arbeten. *Eva.*

Svar: 1) Om handarbetena äro vackra och väl utförda kunna de lämnas in i "Bikupan", Mästersamuelsg. 3 eller hos Föreningen Genom Eget Arbete, Brunns-gat. 2.

2) Ni kan möjligen förete något vackert arbete vid Hantverks-föreningens Industrilotteri, Brunkebergsgatan 3. I detta fall bör det vara större arbeten, såsom gardiner, dukar, kuddar etc.

3) Till inlämning å de båda andra ställena passa nätta barnkläder samt originella och fina fantasiarbeten.

Maskering.

Fråga: Vill någon upplysa mig var i Stockholm, man får lära konsten att maskera? Huru lång är kursen, och huru dyrbar? Vilka kunskaper fordras?

Britta 15 år.

Svar: Någon utbildningsanstalt särskilt för maskering finnes ej i Stockholm. Ni kan möjligen höra efter vid Stockholms Frisörskola, Fatburgsgat. 12. Annars är det att söka in som elev hos någon maskör. Men först och främst fordras att ha konstnärliga anlag, vilka naturligtvis böra något utbildas före kursens början.

Filmhjälte.

Fråga: Vore tacksam få veta Richard Barthelmess adress. D. v. s. om man kan få reda på sådant genom Idun.

Filmbiten lösnummerköpare.

Svar: Den omtyckte filmskådespelarens adress är: Tec Art Studios, 5360 Mellerose Avenue, Hollywood, California.

Examinerad barnsköterska.

Fråga: 1) Vilken kurs skall man genomgå för att bli examinerad barnsköterska?

2) Huru stora kostnader kan man beräkna för kursen?

3) Platsmöjligheter?

17-åring.

Svar: 1) Vid Sällskapet Barnavård, Stadshagen, Stockholm. Utbildningstid 4 mån. Avgift kr. 125 pr månad, vari ingå bostad och kost. Inträdesfordringar: fullständig folkskolekurs eller motsvarande, ålder minst 17 år.

Spädbarnshemmet Eurenii minne, Skänegatan 118, Stockholm. Utbildningstid 4 månader. Avgift kr. 100 pr månad, vari ingå bostad och kost. Inträdesfordringar: folkskolekurs, ålder lägst 18 år.

Dessutom finnas husmodersskolor med kurs i barnavård.

2) Frågan besvarad i föregående.

3) För examinerade barnsköterskor äro möjligheter till plats tämligen goda, och lönen varierar mellan 40—60 kr. i månaden jämte allting fritt.

Mode expose

d. 17/9 börjar NK:s stora mode-exposé! Det allra senaste i höstmodenytt — sådant Paris dekreterar det — kommer under hela den följande veckan att exponeras i Stora Ljuskällan och å resp. avdelningar. Damhattar, skodon, klänningar, kappor och dräkter samt höstens modetyger utställas. Gå till NK under modeveckan och se höstmodet i alla dess skiftningar.

Modet i Paris — Modet i N. K.!

A/B NORDISKA KOMPANIET

Hur man lägger in

Kron-gurkor

(Ättikgurkor)

Gurkorna läggas i saltlake, som bör vara så stark, att ett ägg flyter i den. Efter ett dygn upptagas de och avtorkas väl.

Till 100 st. små gurkor, 5—6 cm., beräknar man 1 1/4 l. **Kronättiksprit** utspädd med lika mycket vatten. Hårtill kommer 1/2 kg. socker, litet hel vitpeppar, hel kanel, 4 st. långpeppar, 2—3 st. spansk peppar samt några dillkronor.

Ättikan sättes över elden; då den är ljum iröres sockret. När ättikan kokar upp läggs gurkorna, kryddorna och dillen, och det hela får ett hastigt uppkok, ca 1 min. Förvaring sker bäst i stenkärl täckta med handduk och tallrik.

Se noga till
att Ni får

Rosa blir vegetarian.

Det är fult att döda kalvar och små snälla skära svin. mänskligheten snart på allvar måste ändra levna'n sin, äta själv som lilla grisen blad och blomst blott på-servisen.

Rosa sina små inkomster lägger ned på frukt och grönt dock hon undrar om ett blomster tycker det är mera skönt att bli kokat, tuggat, smält än en ko. Trist utväg: svält.

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol - Goedecke

= Suppositorier =

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat.

För Anusol-"Goedecke" finns det ingen ersättning.

Anusol-"Goedecke" upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka ställena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

med
varlig
skokräms!

MAN MÅRKER SKILLNADEN!

med
VIKING
Högglans - skokräms

MANFREDO

2 1/2
öre

En portion gröt
kostar endast

2 1/2
öre

— Men kära Du,
så många förtjusande
bröllopspresenter Du fått!

— Ja, vet Du, jag är själv förvånad. Till
och med farbror John i Amerika har skickat
mig en dyrbar present. Men titta här,
Du! Det bästa av allt fick jag i alla fall
av Pappa — en Husqvarna Symaskin. När
jag tänker på vad vår gamla Husqvarna
betytt i mitt föräldrahem, så är jag ännu
mer tacksam för Pappas vänliga tanke.
Han vet, att man behöver spara i ett ungt
nybildat hem, och han vet också, att den
bästa sparbössan är en

Säljas av Husqvarna depoter och deras ombud på bekväma avbetalningsvillkor eller per kontant mot hög kassarabatt.

Husqvarna
SYMASKIN
HUSQVARNA VAPENFABRIKS A.-B., HUSKVARNA.

Majonnäs-
rätter

behöva numera icke reserveras för festliga tillfällen. Även för vardagsbruk kan majonnäs beredas enkelt och billigt med

REYMERSHOLMS KRONOLJA

Kött- och fiskrester med majonnäs äro utmärkta smörgåsrätter. Italiensk sallad och grönsaker i majonnäs äro också båda smakliga och dekorativa rätter. Utseendet och smaken hos en smörgås ökas avsevärt genom en klick majonnäs.

Använd därför mera majonnäs. Risken att såsen skär sig är betydligt mindre vid bruk av kronolja än om andra oljor begagnas.